

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
ZA 2009. GODINU**

Broj: 04-10/10

Sarajevo, svibanj 2010. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
PREDSJEDNIKU VLADE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
MINISTRU FINANCIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidiranih financijskih izvješća **Proračuna Zapadnohercegovačke županije** (u daljem tekstu: Županije) za 2009. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2009. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz financijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i financijskom obavještanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o financijskim izvješćima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u financijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u financijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju financijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije financijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Ne može se potvrditi da je prilikom planiranja, izrade i donošenja Proračuna Županije postupljeno sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji BiH, obzirom da je izmjenama i dopunama Proračuna za 2009. godinu (21.12.2009. godine) planiran deficit u iznosu 8.941.660 KM, a da za isti nisu obezbijeđeni izvori financiranja (točka 4.3 Izvješća).**
- 2. Ne može se potvrditi da je izvršenje Proračuna adekvatno praćeno niti su donesene privremene mjere za uravnoteženje Proračuna obzirom na smanjenje prihoda i primitaka, tako da ukupni rashodi i izdaci nisu pokriveni ukupnim приходima i primicima, što je na kraju godine rezultiralo iskazanim proračunskim deficitom u iznosu od 13.263.311 KM (točka 4.9 Izvješća).**
- 3. Proračun Zapadnohercegovačke Županije za 2009. godinu je usvojen, a da nije donesen plan pokrića, odnosno nisu utvrđeni izvori za financiranje deficita kako je propisano člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH, koji je na dan 31.12.2009. godine iskazan u iznosu od 27.852.136 KM (točka 4.3 i 4.9 Izvješća).**

4. Iskazani rashodi i izdaci u iznosu od 3.324.340 KM odnose se na izdatke iz 2008. godine, dok je dio troškova iz 2008. godini u iznosu od 429.350 KM evidentiran na poziciji vremenskih razgraničenja, što znači da isti nisu evidentirani u periodu kada su i nastali, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, a što je utjecalo na nerealno iskazivanje deficita Proračuna Županije (točka 4.9 Izvješća).
5. Ne može se potvrditi da su sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH i Zakona o riznici u FBiH sačinjavani planovi novčanih tijekova, koji predstavljaju temelj za izvršenje Proračuna Županije, na bazi relevantnih i svih neophodnih podataka i informacija prikupljenih iz različitih izvora. Također, tromjesečni i mjesečni operativni planovi proračunskih korisnika nisu odobravani na osnovu prethodno sačinjenog plana novčanih tijekova (točka 4.3 Izvješća).
6. Iskazani iznos od 8.114.608 KM na vanbilančnoj evidenciji koji se odnosi na neizmirene obveze za doprinose za obračunate i isplaćene plaće iz ranijih godina, što ima za posljedicu nerealno iskazane obveze i akumulirani višak rashoda nad prihodima (točka 4.9. Izvješća).
7. Obveze za obračunate doprinose na isplaćene plaće u 2009. godini u iznosu od 6.183.894 KM nisu plaćene u roku kako je regulirano Zakonom o doprinosima (točka 4.5.1 Izvješća).
8. Stvoreni izdaci za tekuće održavanje kod Uprave za ceste u iznosu od 270.743 KM nisu evidentirani u periodu kada je obaveza za plaćenje i nastala, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH (točka 4.5.2 Izvješća).
9. Obveze po osnovu izvršenja mjera pritvora prema Federalnom ministarstvu pravde u iznosu od 311.220 KM, od čega se na 2009. godinu odnosi 27.720 KM, nisu knjigovodstveno evidentirane, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.
10. Sredstva transfera za potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za koje je nadleženo Ministarstvo gospodarstva isplaćena su u iznosu od 7.183.411 KM od čega se 4.045.152 KM odnosi na poticaje ostvarene u 2008. godini. Ne može se potvrditi dosljedna primjena Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj Napatka za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji i Programa utroška sredstava, kao i da su sredstva u cijelosti utrošena za predviđene namjene (točka 4.5.3 Izvješća).
11. Raspodjela sredstava tekućih prijenosa, koji su u nadležnosti Vlade Županije, u ukupnom iznosu od 4.909.675 KM izvršena je bez prethodno utvrđenih kriterija kojim bi se definirao način ocjene i vrednovanje potencijalnih korisnika prilikom dodjele sredstava. Nije u potpunosti provođen nadzor nad namjenskim korištenjem tekućih prijenosa za koje su nadležni Vlada Županije, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa, Ministarstvo gospodarstva i Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša (točka 4.5.3 Izvješća).
12. Nije izvršen obračun i fakturiranje, niti su knjigovodstveno iskazana potraživanja po osnovu naknada za eksploataciju prirodnih bogatstava (koncesija) sukladno vazećim zakonskim i drugim propisima, niti su utvrđena stvarna potraživanja po istom na 31.12.2009. godine (točka 4.4 Izvješća).
13. Ne može se potvrditi da je na razini Županije izvršeno usklađivanje stanja sredstava i izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 4.7. Izvješća).

Mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, Godišnja financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke Županije ne prikazuje istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2009.

godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja tj. Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Zapadnohercegovačke Županije tijekom 2009. godine nije bilo u svim materijalno– značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljnje kvalifikacije na naše Mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Za nabavku nekretnina (poslovni prostor 262.500 KM i zamjena stanova koji se nalaze u zgradi stare Osnovne škole u Posušju, a koji su potrebni za proširenje kapaciteta Gimnazije fra Grge Martića i Srednje strukovne škole u Posušju u iznosu od 500.000 KM) nisu obezbijedene Odluke Skupštine Županije o nabavi istih, što nije sukladno Zakonu o organizaciji organa uprave u FBiH i Zakonu o organizaciji organa uprave u Županiji, kojima je definirano da o nabavi nepokretnih stvari potrebnih za rad organa uprave i upravnih organizacija, koja se odnose na građevinsko i drugo zemljište, službene zgrade i prostorije i druge nepokretne stvari potrebne za rad i smještaj tih organa i organizacija, odlučuje Skupština Županije na prijedlog Vlade Županije (točka 4.6. Izvješća);
- Nadležne institucije Županije nisu donijele Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao ni Godišnji plan korištenja sredstava zaštite i spašavanja. Nije donesena ni Strategija razvoja regionalnih i lokalnih cesta kao i Srednjoročni program održavanja i zaštite, te Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta, predviđeni Zakonom o cestama FBiH (točka 4.5.3. Izvješća).

Sarajevo, 21.05.2010. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. Oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	5
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća	5
4.2	Sustav internih kontrola	6
4.3	Proračun za 2009. godinu	8
4.4	Prihodi i primici Proračuna Županije za 2009. godinu.....	9
4.5	Tekući rashodi	11
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova uposlenih.....	12
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge.....	13
4.5.3	Tekući prijenosi	17
4.6	Nabave, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavama u BiH	25
4.7	Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2009. godine.....	27
4.8	Tekuća pričuva	27
4.9	Financijski rezultat	28
4.10	Novčana sredstva.....	29
4.11	Kratkoročna potraživanja.....	29
4.12	Kratkoročne obveze i razgraničenja	29
4.13	Dugoročne obveze.....	29
5.	KOMENTAR	29

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
za 2009. godinu

1. UVOD

Zapadnohercegovačka županija (u daljem tekstu: Županija), kao federalna jedinica FBiH uspostavljena je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Zapadnohercegovačke županije. Županija svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom Zapadnohercegovačke županije je propisano da Županija ima sve ovlasti koja Ustavom Federacije nisu izričito povjerena federalnoj vlasti ili koja nisu Ustavom Federacije utvrđena kao zajedničke ovlasti Federacije i Županije. Prema Ustavu Zapadnohercegovačke županije, Županija ima ovlasti za: donošenje odluka, u okviru utvrđene ekonomske politike, za poticanje gospodarskog i društvenog razvitka; financiranje djelatnosti županijske vlasti ili djelatnosti pod njezinim pokroviteljstvom oporezivanjem, posudbom ili drugim sredstvima; utvrđivanje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi, te osiguranje naobrazbe; utvrđivanje i provedbu kulturne politike; utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se odnose na uređivanje i izgradnju stambenih objekata; utvrđivanje politike u svezi s reguliranjem i osiguranjem javnih službi; donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje; donošenja propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti; utvrđivanje politike u svezi s osiguranjem radio i TV postaja, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog djelovanja, te osiguranje njihovog rada; provedba socijalne politike i uspostava službi socijalne skrbi; stvaranje i provedbu politike županijskog turizma, razvoj turističkih resursa.

Zakonodavnu vlast u Županiji vrši Skupština Županije, a izvršnu Vlada Županije koju čine Premijer i 8 ministara. Funkciju županijske uprave vrši osam ministarstava, uprave i upravne ustanove i zavod sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu županijske uprave, kojim se utvrđuje ustrojstvo županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija, određuje njihov djelokrug i druga pitanja organizacije i rada. Županijskim ministarstvima rukovodi ministar, a radom uprava, upravnih ustanova i zavoda rukovode direktori.

Sredstva za rad županijskih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa, utvrđuju se Proračunom Županije.

Proračunom Županije za 2009. godinu planirani broj uposlenih iznosio je 2.080, a prema prezentiranim podacima prosječan broj uposlenih tijekom 2009. godine bio je 1.978.

Sjedište Vlade Županije je u Širokom Brijegu, ulica Stjepana Radića broj 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije za 2009. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika u Županiji sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije za 2009. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda financijskih izvješća i pripadajućih računa korisnika županijskog proračuna, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja proračuna, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni financijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sustav internih kontrola.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima, u siječnju 2010. godine i svibnju 2010. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Proračuna Županije za 2009. godinu konstirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Potrebno je da proračunski korisnici osiguraju donošenje svih nedostajućih akata, dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, kao i praćenje sustava internih kontrola i donijeti Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika.

Potrebno je uspostaviti internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika.

Planiranje proračunskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije, a uz proračunske zahtjeve sačinjavati detaljna obrazloženja predviđenih potreba, a izradu Proračuna u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u utvrđenim rokovima i utvrditi izvore za financiranje deficita. Izvršenje proračuna uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice. U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda pravovremeno izvršiti uravnoteženje istih sa rashodima, kao i donijeti plan pokrića deficita sukladno važećim zakonskim propisima.

Potrebno je da Vlada Županije donese propis o vrsti vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele korisnika proračuna i da istim definira vrste vlastitih prihoda koji ostvaruje svaki od korisnika proračuna, sukladno federalnoj Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele.

Evidentiranje i usuglašavanje prihoda vršiti sukladno odredbama Zakona o Riznici u FBiH i Naputka o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Potrebno je da Ministarstvo gospodarstva redovito vrši obračun i fakturiranje temeljem zaključenih ugovora o koncesijama i potraživanja po istom knjigovodstveno evidentira u Glavnoj knjizi Riznice. Poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu dugovanja po osnovu koncesionih naknada.

Da Geodetska uprava Županije, u utvrđenim terminima, snima situaciju ležišta i vodi plan ležišta, a da nadležne institucije donesu provedbene akte kojim će se regulirati procedure postupanja proračunskih korisnika u dijelu utvrđivanja cijena koncesionih naknada, sa osiguranjem nadzora nad provedbom sklopljenih ugovora. Utvrditi namjenu prihoda ostvarenih po osnovu koncesija.

Prikupljena sredstva po osnovu opće i posebne vodne naknade, naknade za korištenje opće korisnih funkcija šuma i naknade za proširenu biološku reprodukciju šuma, trošiti namjenski, pravovremeno i u cijelosti sukladno zakonskim propisima. Neutrošena sredstava na dan 31.12. evidentirati na način kojim će se omogućiti praćenje utroška istih.

Za potrebe prikupljanja sredstva po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, u okviru Jedinstvenog računa Riznice, otvoriti poseban namjenski podračun.

Poreze i doprinose na i iz plaća na isplaćene plaće plaćati u rokovima sukladno zakonskim propisima, te redovno upućivati zahtjeve za refundaciju bolovanja preko 42 dana.

Program za obračun plata i naknada uvezati sa ISFU sistemom (Oracle), što bi olakšalo knjiženje i moguće greške svelo na minimum, te omogućilo analitičko evidentiranje svih naknada bruto plaća.

Prilikom obračuna dodataka na plaću kao što su prekovremeni rad, rad noću, rad subotom i nedjeljom i rad na dan državnog praznika potrebno je obezbijediti potrebnu dokumentaciju, a obračun i isplatu vršiti za rad u organima uprave na temelju rješenja rukovodioca. Vršiti godišnje ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika sukladno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Potrebno je poštivati odredbe Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće u dijelu obračuna i isplate nagrade za nadprosječne rezultate rada i donošenja rješenja za naknadu za prevoz na posao i sa posla.

Uskladiti propise i akte vezane za visinu naknade plaća za vrijeme suspenzije policijskih službenika sa važećim federalnim propisima.

Prilikom obračuna i isplate naknada za službena putovanja dosljedno primjenjivati Odluku o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna Županije.

Prilikom uporabe službenih mobilnih telefona dosljedno poštivati pisane procedure u dijelu refundacije stvorenog prekoračenja.

Potrebno je da proračunski korisnici donesu pisane procedure kojima će definirati način i kontrola korištenja službenih vozila i utvrde Normative utroška goriva po vozilu u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava za ove namjene.

Na razini Županije uspostaviti evidenciju (katastar) cesta koje su u nadležnosti Županije sukladno Zakonom o cestama.

Potrebno je nadležne institucije donesu pisane procedure vezano za korištenje sredstava reprezentacije kojim bi se definiralo pravo, način, visina i kontrola utroška ovih sredstava. Pisanim aktom definirati pravo, način i uvjete raspolaganja Biznis Master Card.

Izdatke za stručno usavršavanje uposlenih odobravati samo za stjecanje zvanja na radnim mjestima na kojima su isti raspoređeni.

Proračunski korisnici za poslove izvršene na temelju zaključenih ugovora o djelu i ugovora o privremenom i povremenom obavljanju poslova treba da osiguraju dokaz da je ugovoreni posao zaista i izvršen i da obezbijede izvještaj o izvršenom poslu, a ugovore o djelu zaključivati samo za poslove koji nisu sistematizirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu..

Potrebno je da proračunski korisnici obezbijede evidencije o izvršenim isplatama članovima povjerenstava, u cilju praćenja istih, kako bi izvršene isplate bile u granicama limita određenih važećim propisima i osiguraju da članovi povjerenstva redovito podnose izvješće o radu. Prilikom isplate naknade za rad u povjerenstvima donositi rješenja o isplatama.

Potrebno je da Vlada Županije sredstva tekućih prijenosa realizira uz primjenu utvrđenih kriterija i programa utroška sredstava sa mjerljivim parametrima temeljem kojih će se odrediti visina sredstava tekućih prijenosa po korisnicima. Zaključcima Vlade o odobravanju sredstava utvrditi namjenu korištenja sredstava te osigurati izvješćivanje korisnika o namjenskom utrošku istih.

Potrebno je regulirati način sufinansiranja visokog školstva i za iste utvrditi kriterije za financiranje (broj studenata, cijenu studija po studentu i školskoj godini, kao i financiranje određenih fakulteta).

Potrebno je da proračunski korisnici izvješćuju Ministarstvo financija i Vladu Županije o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna Županije Zapadnohercegovačke. Propisati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava i isti provodi, te regulirati isplate prema drugim županijama.

Tekuće transfere planirati i izvršavati sa pozicije resornog ministarstva, a ne Vlade Županije.

Potrebno je prilikom raspodjele namjenskih sredstava Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša propisati kriterije sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena,

vrednovanje svrhe i cilja programa. Vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava i sačinjavati zapisnike o izvršenom nadzoru.

Potrebno je osigurati da se isplata novčanih poticaja u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji vrši u godini odnosno u periodu u kojem je potpora i ostvarena, kao i dosljednu primjenu Programa utroška sredstava „Tekući prijenosi za potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji“ u dijelu subvencioniranja kamata na kredite u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji, na osnovu potpune i relevantne dokumentacije kao i isplate sredstava pričuve za žurne i nepredviđene izdatke koji se pojave tijekom proračunske godine.

Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji utvrditi samo vrste poticaja koje su predviđene Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj, te osigurati dosljednu primjenu navedenog Zakona, kojim je propisano da pravo na novčanu potporu imaju fizička i pravna lica koja imaju prebivalište ili sjedište na teritoriji Županije Zapadnohercegovačke.

Uspostaviti centralnu bazu podataka o korisnicima i vrstama novčanih podrški, koje se dodjeljuju iz Proračuna Županije, u skladu sa županijskim Zakonom o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Za realizaciju sredstava „Tekućih prijenosa za objekte vodnog gospodarstva“ utvrditi kriterije za dodjelu sredstava sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena i vrednovanje svrhe i cilja programa, osigurati izvješćivanje korisnika o utrošku sredstava i vršiti nadzor nad namjenskim utroškom istih.

Za realizaciju sredstava za udruge branitelja potrebno je donijeti program utroška sredstava, propisati opće i posebne kriterije za dodjelu sredstava, propisati način utroška sredstava, obvezu podnošenja izvješća o namjenskom utrošku istih, regulirati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava. Sredstva odobravati u okviru nadležnosti Ministarstva i Vladi podnositi izvješće o utrošku sredstava.

Prijenos sredstava za kulturu i šport potrebno je vršiti sukladno donesenim propisima, na temelju objavljenog javnog poziva za dostavljanje prijave, te uz poštovanje donesenih kriterija za raspodjelu sredstava izvršiti vrednovanje prijave i raspodjelu sredstava.

Za prijenos sredstava za djecu sa posebnim potrebama potrebno je propisati način raspolaganja sredstvima i utvrditi kriterije i mjerila za sufinansiranje, te ugovornim odnosom regulirati obvezu prema ustanovama i način sufinansiranja te propisati način obavljanja nadzora namjenskog utroška sredstava.

Za prijenos neprofitnim organizacijama potrebno je donijeti program za korištenje sredstava i utvrditi kriterije za raspodjelu istih.

Potrebno je da Ministarstvo prosvjete prilikom realizacije sredstava za kulturu i šport, pojedincima i neprofitnim organizacijama o utrošenim sredstvima izvijesti Vladu, od korisnika sredstava obezbijediti izvješće o namjenskom utrošku sredstava, te propiše način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava i isti provodi.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH i Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

Potrebno je da nadležne institucije donesu Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća sukladno odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Sukladno Zakonu o cestama FBiH nadležne institucije trebaju da donesu Strategiju razvoja regionalnih i lokalnih cesta i Srednjoročni program održavanja i zaštite, kao i Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta.

Za nabavu nepokretnih stvari potrebnih za rad i smještaj organa uprave i upravnih organizacija, osigurati odluke Skupštine Županije, sukladno Zakonu o organizaciji organa uprave u FBiH i Zakonu o organizaciji organa uprave u Županiji.

Potrebno je da proračunski korisnici donose Plan nabavki roba, usluga i radova sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima predmeta nabave. Dosljedno poštivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom odabira postupka nabavi sukladno procijenjenoj vrijednosti predmetne nabave. Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora, a za dodatne i nepredviđene radove zaključivati aneks ugovora.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.

Potrebno je popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine, potraživanja i obveza Županije, te uskladiti stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom, sukladno članku 22. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 69. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Potrebno je donijeti kriterije za uporabu sredstava tekuće pričuve i ista koristiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju Proračuna Zapadnohercegovačke Županije. Odlukama o korištenju sredstava tekuće pričuve utvrditi korisnicima obvezu podnošenja izvješća o utrošku istih.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Na osnovu izvršene revizije Konsolidiranih finansijskih izvješća Proračuna Županije za 2009. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno ni po jednoj preporuci a iste se odnose na:**

- donošenje Pravilnika o internim kontrolama od strane proračunskih korisnika sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, kojim bi se definisao način uspostave i funkcioniranja sustava internih kontrola.
- donošenje Računovodstvenih politika od strane Ministarstva financija sukladno Zakonu o proračunima, Zakonu o Riznici u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje sustava interne kontrole kod proračunskih korisnika.
- organiziranje rada interne revizije kako je propisano važećim zakonskim propisima.
- utvrđivanje izvora za financiranje deficita prilikom izrade Proračuna, kako je regulirano Zakonom o proračunima u FBiH.
- planiranje Proračuna i izradu Dokumenta okvirnog Proračuna sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.
- sačinjavanje planova novčanih tokova (mjesečni i tromjesečni) od strane Ministarstva financija sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.
- donošenje propisa o vrsti vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele korisnika proračuna Županije, kojom bi se definirale vrste vlastitih prihoda koji ostvaruje svaki od korisnika proračuna sukladno Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele.
- evidentiranje i usuglašavanje prihoda sukladno odredbama Zakona o Riznici u FBiH i Naputka o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.
- vršenje redovitog obračuna i fakturiranje temeljem zaključenih ugovora o koncesijama, knjigovodstveno evidentiranje potraživanja po istom i poduzimanje zakonskih aktivnosti i drugih raspoloživih sredstava kako bi se izvršila naplata i zaštitila javna dobra.
- snimanje situacije ležišta i vođenje plana ležišta od strane Geodetske uprava Županije, u utvrđenim terminima.
- donošenje provedbenih akata sukladno Zakonu o koncesijama, kojim bi se regulirale procedure postupanja nadležnih proračunskih korisnika, osigurao nadzor nad provedbom sklopljenih ugovora o koncesijama i utvrdile namjene prihoda ostvarenih od koncesija.
- izmirivanje obveza za poreze i doprinose vezano za obračun i isplatu plaća sukladno važećim zakonskim propisima.

- vršenje obračuna i isplate naknada za službena putovanja sukladno Zakonu o pravima izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti u Županiji Zapadnohercegovačkoj i Odluci o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna u Županiji.
- utvrđivanje ograničenja za korištenje fiksnih telefona sa ciljem racionalizacije korištenja proračunskih sredstava.
- preispitivanje opravdanosti stvorenih troškova telefonskih usluga i poduzimanje adekvatnih mjera po istom.
- donošenje Procedura o uvjetima i načinu korištenja službenih vozila, utvrđivanje normativa o utrošku goriva po vozilima i sukladno istima vršenje kontrole u cilju racionalizacije troškova goriva.
- donošenje Procedura o korištenju sredstava reprezentacije za sve korisnike Proračuna i primjenjivanje istih.
- donošenje odluke o raspolaganju i uvjetima raspolaganja Biznis Master Card.
- preispitivanje zaključenih ugovora o djelu i zaključivanje istih samo za poslove i zadatke koji nisu obuhvaćeni Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji, sa točno utvrđenim poslovima i zadacima i obvezom podošenja izvješća o izvršenim poslovima i zadacima.
- vršenje realizacije tekućih prijenosa sukladno donesenim Programima utroška sredstava tekućih prijenosa uz primjenu utvrđenih kriterija.
- izvješćivanje Ministarstva financija i Vlade Županije od strane proračunskih korisnika, o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa sukladno Zakonu o izvršavanju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke, kao i vršenje nadzora nad namjenskim utroškom sredstava tekućih prijenosa.
- planiranje i izvršavanje tekućih transfera sa pozicije resornog ministarstva, a ne Vlade Županije.
- donošenje kriterija za uporabu sredstava tekuće zalihe i korištenje sredstva tekuće zalihe sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Županije Zapadnohercegovačke.
- dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavama BiH prilikom nabave kruha i mesa za prognanički kamp Dubrave (Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi).
- evidentiranje troškova u periodu kada su i nastali, kako bi se priznavanje rashoda provodilo po načelu modificiranog nastanka događaja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.
- ne pravovremeno uravnoteženje prihoda sa rashodima u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda, sukladno važećim zakonskim propisima.

4.2 Sustav internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sustava internih kontrola, kako bi se procijenila točnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju financijska izvješća i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na Vladi Županije i rukovodiocima proračunskih korisnika, a temelj funkcionalnog sustava internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. **Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutarnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Oni su također su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sustava upravne i računovodstvene kontrole nad proračunima, odobrenim financijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i proračunskim izdacima i isplatama.**

Na razini županijskih organa uprave, doneseni su pravilnici o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji koji definiraju organizaciju, opis poslova uposlenih, sustav rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva financija predviđeno je 56 uposlenika, od čega je u 2009. godini bilo uposleno 32 djelatnika. Bitno je istaći da od sistematiziranih sedam radnih mjeseta šefova odsjeka uključujući i šefa računovodstva su popunjena samo dva (šef odsjeka za javne prihode i šef odsjeka za centralizirani obračun i isplatu plaća i naknada), što je utjecalo na efikasno izvršavanje

poslova i radnih zadataka i rukovođenje. Od ostalih sistematiziranih 16 radnih mjesta s visokom školskom spremom popunjeno je samo 7. Nepopunjenost na ključnim radnim mjestima imala je za posljedicu da u Ministarstvu financija nije uspostavljen efikasan sustav internih kontrola i kontrolnih postupaka u dijelu financijskog poslovanja, planiranja i nadzora nad izvršavanjem Proračuna.

Tijekom revizije za 2009. godinu konstatirano je da proračunski korisnici još uvijek nisu donijeli akte propisane Smjericama za uspostavu i jačanje sustava internih kontrola, kojim bi se osigurali kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja javnih sredstava. Uočili smo nedovoljnu suradnju i komunikaciju između Vlade Županije i Ministarstva financija prilikom planiranja i realiziranja tekućih prijenosa, od kojih navodimo izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata, izvršenih sa pozicije tekućih prijenosa Vlade, a isti su trebali biti planirani i evidentirani na pozicijama kapitalnih izdataka škola za koje je nadležno Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa.

Veći broj korisnika ima samo usvojene Pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnike o plaćama. Proračunski korisnici nisu donijeli Pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, iako je člankom 62. Zakona o proračunima u FBiH propisano da proračunski korisnici imaju obvezu urediti sustav interne kontrole i donijeti navedeni pravilnik, kojim bi se osigurao način korištenja resursa sukladno postavljenim ciljevima i zaštita istih od gubitaka, prijevare ili lošeg upravljanja. Iako su prethodnim revizorskim izvješćem dane preporuke za poboljšanje sustava internih kontrola, ne može se potvrditi da je uspostavljen cjelovit sustav internih kontrola kroz donošenje potrebnih akata, procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikaciju nadležnosti i odgovornosti i procjenu rizika.

Navodimo nedovoljno funkcioniranje sustava internih kontrola kod izrade, donošenja i izvršenja Proračuna i sačinjavanja mjesečnih i tromjesečnih planova novčanih tijekova; neevidentiranja rashoda i izdataka u periodu u kojem su i nastali, nepostojanje adekvatnih kontrolnih aktivnosti prilikom obračuna i isplate plaća, prekovremenog rada, naknada članovima povjerenstava i ugovora o djelu; isplate putnih troškova, troškova reprezentacije i refundiranja troškova mobilnih telefona; realizacije tekućih prijenosa, utvrđivanja kriterija i primjene istih prilikom odabira korisnika prijenosa kao i utvrđivanja visine sredstava i neprovođenje nadzora od strane nadležnih ministarstava nad namjenskim korištenjem sredstava odobrenih po tekućim prijenosima.

Proračunski korisnici nisu donijeli interne akte vezane za korištenje službenih vozila, utvrđivanje naormativa i kontrolu utroška goriva. Također kontrolne aktivnosti nisu uspostavljene na adekvatan način u dijelu namjenskog trošenja sredstva prikupljenih temeljem posebnih zakonskih propisa (posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, opće i posebne vodne naknade, naknade za opće korisnu funkciju šuma i proširenu biološku reprodukciju šuma), čije je trošenje u nadležnosti pojedinih proračunskih korisnika. Ova sredstva nisu iskazana na odgovarajućim pozicijama u Glavnoj knjizi Riznice već su ista oprihodovana u Proračunu Kantona. Ovakvim knjigovodstvenim evidentiranjem se otežava praćenje trošenja namjenskih sredstava, a u krajnjem slučaju stvara mogućnost nenamjenskog trošenja istih.

Na razini Županije nije uspostavljena interna revizija. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Ministarstva financija nije predviđen ustroj zasebne organizacione jedinice za vršenje kontrole i nadzora, samo radno mjesto stručnog savjetnika za poslove interne revizije proračunskih korisnika kao samostalnog izvršitelja, koje nije bilo popunjeno u revidiranoj godini.

Potrebno je osigurati donošenje svih nedostajućih akata, dosljednu primjenu svih pisanih procedura i pravila, kao i praćenje sustava internih kontrola, a u cilju efikasnog trošenja javnih sredstava i dosljedne primjene zakonskih propisa kod svakog proračunskog korisnika.

Potrebno je donijeti Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definirati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjericama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika.

Potrebno je uspostaviti internu reviziju sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika.

4.3 Proračun za 2009. godinu

Proračun Zapadnohercegovačke županije za 2009. godinu u iznosu od 76.912.700 KM kao i Zakon o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu Skupština Županije je usvojila 16.03.2009. godine. Do donošenja Proračuna, financiranje se vršilo na osnovu Odluke o privremenom financiranju Zapadnohercegovačke Županije za period od 01.01.-31.03.2009. godine koju je Skupština donijela 16.01.2009. godine. Prve Izmjene i dopune Proračuna, izvršene su 04.08.2009. godine i iste se odnose na umanjenje prihoda na 68.541.384 KM, a rashoda na 71.300.836 KM i deficit u iznosu od 2.759.452 KM. **Druge Izmjene i dopune Proračuna Županije usvojene su 21.12.2009. godine, kojima su prihodi Proračuna utvrđeni u iznosu od 69.568.711 KM, rashodi 78.510.371 KM sa planiranim deficitom od 8.941.660 KM za koji nije utvrđen Plan pokrića kako je regulirano člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH.**

Proračunom Županije za 2009. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istoga, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Proračun za 2009. godinu	I Rebalans proračuna za 2009. godinu	II Rebalans proračuna za 2009. godinu
1	2	3	4	5
I UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE		76.912.700	68.541.384	78.510.371
1	Prihodi i primici	76.912.700	68.541.384	69.568.711
2.	Finansiranje	-	-	8.941.660
II UKUPNI RASHODI		76.912.700	71.300.836	78.510.371
III Razlika (višak/manjak)		-	-2.759.452	-

U Proračunu za 2009. godinu planirani su primici u iznosu od 6.200.000 KM od čega se na kredit po Stand by aranžmanu odnosi 2.700.000 KM, a na primitke od domaćih finacijskih institucija 3.500.000 KM. **Pokriće planiranog deficita od 8.941.660 KM planirano je iz „zaduženja od drugih nivoa vlasti“ za što nije prezentirana dokumentacija. Navedeno je imalo za posljedicu da su u 2009.godini stvorene obveze za čije pokriće nisu postojala raspoloživa sredstva.**

Ministarstvo financija je proračunskim korisnicima sa zakašnjenjem uputilo Naputak o načinu i elementima za pripremu Proračuna za 2009. godinu u koji nije uključen osnovni sadržaj Dokumenta okvirnog Proračuna (u daljem tekstu DOP) i inidikativna gornja granica rashoda izvedena iz istog za svakog proračunskog korisnika. Većina proračunskih korisnika u svojim finacijskim planovima nije dostavila pismena obrazloženja predviđenih potreba i eventualnih odstupanja od iznosa utvrđenih u DOP-u, kako je propisano člankom 11. Zakona o proračunima u FBiH. Ministarstvo financija je 08.12.2008. godine dostavilo Vladi Nacrt Proračuna za 2009. godinu, što nije sukladno članku 16. Zakona i što je rezultiralo kašnjenjem prilikom usvajanja Proračuna.

Većina proračunskih korisnika nije u predviđenim rokovima dostavljala tromjesečne i mjesečne planove izvršenja Proračuna Ministarstvu financija, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu, te je za iste Ministarstvo financija utvrđivalo mjesečni plan potrebnih sredstava. Također ne može se potvrditi da su korisnici preuzimali obveze za koja su sredstva namjenski iskazana u posebnom dijelu Proračuna, ako je njihovo plaćanje usklađeno sa tromjesečnim i mjesečnim planom njegovog izvršavanja.

Ministarstvo financija nije sačinjavalo mjesečne planove novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinственог računa Riznice i koji predstavljaju temelj za izvršavanje Proračuna. Nisu sačinjavani mjesečni planovi alokacija raspoloživih proračunskih sredstava proračunskim korisnicima koje odobrava ministar financija, što nije sukladno članku 28. Zakona o proračunima u FBiH. Također ne može se potvrditi da je vršeno tromjesečno i mjesečno budžetsko izmirenje obveza sukladno likvidnosti proračuna i preuzetim obvezama proračunskih korisnika do visine planirane u godišnjem finacijskom planu korisnika.

Planiranje proračunskih sredstava vršiti na osnovu relevantne dokumentacije, a uz proračunske zahtjeve sačinjavati detaljna obrazloženja predviđenih potreba, a izradu Proračuna u potpunosti uskladiti sa odredbama Zakona o proračunima u FBiH u dijelu donošenja propisanih akata u

utvrđenim rokovima i utvrditi izvore za financiranje deficita. Izvršenje proračuna uskladiti sa mjesečnim planovima novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinstvenog računa Riznice. U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda pravovremeno izvršiti uravnoteženje istih sa rashodima sukladno važećim zakonskim propisima.

4.4 Prihodi i primici Proračuna Županije za 2009. godinu

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju Proračuna za 2009. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i financiranje iskazani su u iznosu od 66.640.069 KM, a struktura istih sa indeksima ostvarenja, daje se u slijedećoj tabeli:

R.br	Opis	Proračun za 2009. godinu	Izmjene i dopune Proračuna za 2009. godinu	Ostvareno u 2008. godini	Ostvareno u 2009. godini	Index 6/4	Index 6/5
1	2	3	4	5	6	7	8
Prihodi, primici i financiranje (A+B+C)		76.912.700	78.510.371	66.609.481	66.640.069	84,88	100,05
A. Prihodi i primici (od 1 do 3)		71.912.700	63.368.711	66.609.481	60.003.220	94,69	90,08
1.	Poreski prihodi	58.263.160	52.671.671	55.670.152	51.584.659	97,94	92,66
1.1	Prihodi od indirektnih poreza	47.632.160	41.700.871	45.278.948	38.044.813	91,23	84,02
1.2	Ostali poreski prihodi	10.631.000	10.970.800	10.391.204	13.539.846	123,42	130,30
2.	Neporezni prihodi	9.049.540	9.997.040	9.244.731	8.066.790	80,69	87,26
2.1	Prihod od poduzetnič. aktivnosti	351.000	351.000	1.199.988	174.327	49,67	14,53
2.2	Naknade i takse i prihod i od usl.	8.147.540	9.095.040	7.455.781	6.939.577	76,30	93,08
2.3	Novčane kazne	551.000	551.000	588.962	952.886	172,94	161,79
3.	Potpore	4.600.000	700.000	1.694.598	351.771	50,25	20,76
B. Primljeni krediti i zajmovi (od 4 do 5)		5.000.000	6.200.000	-	6.636.849	107,05	-
4.	Zajmovi primljeni kroz državu	-	2.700.000	-	2.700.00	100,00	-
5.	Primici od domaćeg zaduživanja	5.000.000	3.500.000	-	3.936.849	112,48	-
C. Financiranje (6)		-	8.941.660	-	-	-	-
6.	Zaduživanje od drugih nivoa vlasti	-	8.941.660	-	-	-	-

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 8.066.790 KM što je u odnosu na planirane manje za 1.930.250 KM ili 19,30 %, dok su odnosu na prošlu godinu manji za 1.177.941 KM. Najveće učešće u strukturi neporeznih prihoda imaju prihodi od javnih usluga (naknade i takse) sa 6.939.577 KM i isti su u odnosu na plan manji za 23,70 %, što je imalo presudan uticaj na ostvarenje neporeznih prihoda.

Na razini Županije nije donesena Uredba o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele korisnika proračuna Županije, kojom bi se definirale vrste vlastitih prihoda koji ostvaruje svaki od korisnika proračuna i koje može koristiti za pokriće namjenskih rashoda. Navedenim propisom potrebno je definirati šta se podrazumijeva pod vlastitim приходima, odnosno koji prihodi će se evidentirati kao vlastiti prihodi korisnika, a koji će biti evidentirani kao javni prihod Proračuna.

Ministarstva, koja ostvaruju vlastite prihode, nisu vršila usuglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda u pomoćnim evidencijama sa iskazanim приходima u Glavnoj knjizi Riznice, što nije sukladno Zakonu o Riznici u FBiH i Naputku o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Prihodi po osnovu datih koncesija ostvareni su 68.255 KM, od čega je prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda i financiranju Županije, općinama na čijem području se nalazi predmet koncesije raspoređeno 25 % (14.227 KM), dok je prihod Županije po navedenom osnovu 54.028 KM. Prema podacima Ministarstva gospodarstva, na području Županije je potpisano 23 koncesiona ugovora.

Vlada Županije nije donijela akte kojima bi utvrdila visinu naknade po dodijeljenoj koncesiji, način obračuna i kriterije za izračunavanje naknada. Nadležno Ministarstvo gospodarstva nije vršilo obračun, niti fakturiranje koncesionih naknada, niti je utvrđen dug koncesionara po osnovu naknada za iskopane količine mineralnih sirovina, korištenje voda i podizanje voćnjaka i staklenika, temeljem zaključenih ugovora o

koncesijama. Prema većini prezentiranih ugovora o koncesijama, utvrđeno je plaćanje koncesijske naknade u četiri obroka sa rokom dospijeca pojedinačnog obroka posljednjeg dana tromjesečja. Koncesionari nisu plaćali naknadu sukladno navedenim ugovorima niti su dugovanja koncesionara evidentirana na poziciji potraživanja u Glavnoj knjizi Riznice. Geodetska uprava nije izvršila snimanje situacije ležišta u roku od deset dana od dana potpisivanja ugovora o koncesiji, kako je propisano zaključenim ugovorima, kao ni pougodišnje i godišnje snimanje situacije ležišta o čemu je trebala voditi plan ležišta. Nije prezentirana dokumentacija da su se vršila mjerenja iskopanih količina mineralnih sirovina i utrošene vode na osnovu kojih bi se vršio obračun i ispostavljao račun.

Od ukupno uplaćenih koncesionih naknada, 56.909 KM odnosi se na uplatu duga koncesionara po Zaključku Vlade od 19.06.2009. godine, kojim je prema knjigovodstvenoj evidenciji korisnika koncesije, utvrđeno ukupno dugovanje od 131.409 KM. Prema navedenom Zaključku, koncesionarima sa područja Županije koji u roku od 15 dana izmire dospjeli dug, Ministarstvo gospodarstva će pripremiti Aneks ugovora, kojima će se produžiti osnovni ugovor. Prema usmenoj izjavi nadležne osobe, aneksi ugovora nisu potpisani, a u tijeku je procedura objavljivanja Javnog poziva za petogodišnje ugovore koji su istekli 2008. godine, sukladno županijskom Zakonu o koncesijama.

Krajem 2009. godine, na zahtjev koncesora, od strane poduzeća „Geospektar“ izvršena su snimanja postojećih stanja kamenoloma u svrhu godišnjeg planiranja i obračuna masa. Elaborati sa tehničkim izvješćem su dostavljeni Ministarstvu gospodarstva kao početna osnova za mjerenja koja će se izvršiti ponovno koncem 2010. godine, a u svrhu utvrđivanja visine koncesijske naknade za naredni period.

Ministarstvo financija nije vršilo nadzor nad ispunjenjem obveza plaćanja nadoknade za koncesije kako je propisano člankom 23. Zakona o koncesijama. Također, nadzor nad eksploatacijom prirodnih bogatstava izostao je od strane Ministarstva gospodarstva kao resornog ministarstva i od strane Uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove (nije sačinila evidenciju i Registar svih zaključenih ugovora o koncesijama sukladno članku 17. Zakona o koncesijama). Nisu prezentirani provedbeni propisi na temelju Zakona o koncesijama, što je propisano člankom 28. Zakona o koncesijama. Nije utvrđena namjena korištenja ostvarenih prihoda (sredstava) po osnovu koncesija, te smatramo da je potrebno aktima propisati namjenu korištenja prihoda prikupljenih po osnovu koncesija. Zaključenim ugovorima o korištenju predmeta koncesije nisu utvrđene zatezne kamate u slučaju ne blagovremenog plaćanja koncesione naknade.

Potrebno je donijeti propis o vrsti vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele korisnika proračuna Županije, kojom bi se definirale vrste vlastitih prihoda koji ostvaruje svaki od korisnika proračuna, sukladno federalnoj Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele. Evidentiranje i usuglašavanje prihoda vrši sukladno odredbama Zakona o Riznici u FBiH i Naputka o izvršavanju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Potrebno je redovito vršiti obračun i fakturiranje temeljem zaključenih ugovora o koncesijama i potraživanja po istom knjigovodstveno evidentirati u Glavnoj knjizi Riznice. Poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu dugovanja po osnovu koncesionih naknada.

Potrebno je da Geodetska uprava Županije, u utvrđenim terminima, snima situaciju ležišta i vodi plan ležišta, a jedan primjerak plana dostavlja koncesionaru koji obavlja eksploataciju sukladno zaključenim ugovorima o koncesijama.

Donijeti provedbene akte kojim će se regulirati procedure postupanja nadležnih proračunskih korisnika u dijelu utvrđivanja cijena koncesionih naknada i osiguranja nadzora nad provedbom sklopljenih ugovora o koncesijama. Utvrditi namjenu prihoda ostvarenih po osnovu koncesija.

Prihodi po osnovu opće i posebne vodne naknade ostvareni su u iznosu od 565.872 KM, dok su sa „Transfera-poticaji vodoprivredi“ u 2009. godini prema Programu utroška planirana i dodijeljena sredstva korisnicima u iznosu od 91.168 KM. Za razliku od 474.704 KM nije sačinjen Program trošenja sredstava niti je prezentirana dokumentacija da su sredstva utrošena u skladu sa namjenom utvrđenom člankom 178. Zakona o vodama (za sufinansiranje izgradnje i održavanja vodnih objekata i ostale aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama kao što su izrada tehničke dokumentacije, podloga za izdavanje koncesija itd). Navedeni

iznos nije evidentiran na poziciji vremenskih razgraničenja čime bi se osigurao praćenje namjenskog utroška ovih sredstava u narednom periodu.

Prihodi od naknada za korištenje šuma i prihodi od naknada za proširenu biološku reprodukciju šuma iskazani su u iznosu od 1.495.063 KM, od čega je namjenski utrošeno 147.763 KM od čega se 89.500 KM odnosi na sanaciju lokalnih pristupnih i rekonstrukciju šumskih putova i financiranje zaštite šuma od požara i 58.263 KM za izradu šumsko gospodarske osnove za područje Županije. Obzirom na visinu naplaćenih naknada i iznos utrošenih sredstava, ne možemo potvrditi da su ista u cijelosti namjenski utrošena sukladno članku 61. Zakona o šumama.

Prikupljena sredstva po osnovu opće i posebne vodne naknade, naknade za korištenje opće korisnih funkcija šuma i naknade za proširenu biološku reprodukciju šuma, trošiti namjenski, pravovremeno i u cijelosti sukladno zakonskim propisima. Potrebno je izvršiti evidentiranje neutrošenih sredstava na dan 31.12. na način koji će omogućiti praćenje namjenskog utroška ovih sredstava.

Posebno ističemo da u okviru Jedinstvenog računa Riznice nije otvoren poseban namjenski podračun, za prikupljanje sredstava posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano člankom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Utvrđeno je da se uplata navedene naknade vršila na depozitni račun Županije.

Za potrebe prikupljanja sredstva po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, u okviru Jedinstvenog računa Riznice, otvoriti poseban namjenski podračun.

4.5 Tekući rashodi

U Konsolidiranom izvješću o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu, ukupno ostvareni rashodi, izdaci i financiranje u 2009. godini, iskazani su u iznosu od 77.703.463 KM, što je u odnosu na odobreni Proračun od 78.510.371 KM manje za 806.908 KM ili za 1,02 %. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

Red. Broj	Vrsta rashoda	Proračun za 2009. godinu	Izvršenje Proračuna za 2008. god	Izvršenje Proračuna za 2009. god	Index (5/3*100)	Index (5/4*100)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO (A+B+C)		78.510.371	70.466.355	77.703.463	98,97	110,27
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+III)		72.887.371	69.791.681	73.265.531	100,52	104,98
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		70.393.321	66.470.249	70.757.661	100,52	106,45
a) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 3)		43.296.225	42.890.080	42.948.456	99,20	100,14
1.	Bruto plaće i naknade	32.187.368	30.164.905	32.452.983	100,83	107,59
2.	Naknade troškova uposlenih	7.722.985	9.373.898	7.078.482	91,65	75,51
3.	Dopr. poslodavca i ost. dopri.	3.385.872	3.351.277	3.416.991	100,92	101,96
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		8.933.996	10.925.209	8.758.118	98,03	80,16
4.	Putni troškovi	205.450	320.976	179.367	87,30	55,88
5.	Izdaci za energiju	624.150	545.965	598.790	95,94	109,68
6.	Izdaci za komunalne usluge	829.530	835.586	920.568	110,97	110,17
7.	Nabava materijala	857.730	948.617	781.650	91,13	82,40
8.	Usluge prijevoza i goriva	439.950	521.491	420.339	95,54	80,60
9.	Unajmljivanje imov. i opreme	137.250	45.223	107.070	78,01	236,76
10.	Izdaci za tekuće održavanje	2.549.400	4.047.632	2.623.468	102,91	64,81
11.	Osiguranje, bankarske usl.	91.380	62.903	89.831	98,30	142,81
12.	Ugovorne usluge	3.199.156	3.596.816	3.037.035	94,93	84,44
c) Tekući prijenosi (od 13 do 17)		17.423.100	12.351.140	18.323.916	105,17	148,36
13.	Prijenosi drugim razinama vlasti	4.294.000	5.516.872	4.654.102	108,39	84,36
14.	Prijenosi pojedincima	3.698.700	4.251.248	4.053.166	109,58	95,34
15.	Prijenosi nep.organizacijama	1.918.900	2.014.151	2.005.214	104,50	99,56
16.	Subvencije javnim preduzećima	7.251.500	443.049	7.209.211	99,42	1.627,18

17.	Ostali prijenosi– povrat i drugo	260.000	125.820	402.223	154,70	319,68
d)	Izdaci za kamate i ostale naknade (18)	740.000	303.820	727.171	98,27	239,34
18.	Kamate na domaće pozajmljivanje	740.000	303.820	727.171	98,27	239,34
II KAPITALNI IZDACI (e+f)		2.390.050	3.201.432	2.404.212	100,59	75,10
e)	Kapitalni prijenosi (19))	0	499.911	10.700	-	2,14
19.	Kapitalni prijenosi dr. razinama vlasti	-	499.911	10.700	-	2,14
f)	Izdaci za nabavu stalnih sredstava (od 20 do 23)	2.390.050	2.701.521	2.393.512	100,14	88,60
20.	Nabava građevina	1.032.240	1.150.988	982.825	95,21	85,39
21.	Nabava opreme	661.710	872.806	736.834	111,35	84,42
22.	Nabava stalnih sredstava u obl.prava	88.100	99.038	88.013	99,90	88,87
23.	Rekon. i investic. održ.	608.000	578.689	585.840	96,36	101,24
III OSTALE ISPLATE (24)		104.000	120.000	103.658	99,67	86,38
24.	Pozajmljivanje drugim razinama vlasti	104.000	120.000	103.658	99,67	86,38
B. FINANCIRANJE (25)		4.523.000	674.674	4.437.932	98,12	657,79
25.	Otplate dugova domaćim fin. inst.	4.523.000	674.674	4.437.932	98,12	657,79
C. TEKUĆA PRIČUVA		1.100.000	-	-	-	-

Napomena: Sredstva tekuće pričuve su planirana u ukupnom iznosu od 1.100.000 KM, a realizacija je iskazana na tekućim i kapitalnim izdacima.

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova uposlenih

Bruto plaće, naknade troškova uposlenih i doprinosi na teret poslodavca Proračunom su planirane u iznosu od 43.296.225 KM. Isti su realizirani u iznosu od 42.948.456 KM, od čega se na bruto plaće i naknade troškova uposlenih odnosi 39.531.465 KM.

Izvršen je uvid u obračun i isplatu plaća i naknada kod Skupštine, Vlade, Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva unutarnjih poslova, Uprave za inspekcijske poslove, Općinskog suda Ljubuški i Županijskog zavoda za pravnu pomoć.

Tijekom 2009. godine isplaćeno je jedanaest plaća, dok su pripadajuće poreze i doprinose na i iz plaće isplaćene samo za prva četiri mjeseca revidirane godine, što je suprotno Zakonu o doprinosima. Ukupno iskazane obveze za poreze i doprinose iznose 15.719.522 KM, od čega se na neizmirene obveze iz 2009. godine odnosi 6.183.894 KM i na neizmirene obveze iz ranijih godina 9.535.628 KM.

Program za obračun plaća nije uvezan sa ISFU sistemom te se sve fakture za plaće moraju ručno unositi što može rezultirati greškama prilikom unosa i knjiženja, a također navedeno je dovelo do toga da knjigovodstvene evidencije i bruto bilance proračunskih korisnika ne sadrže pojedinačne naknade plaće (prekovremeni rad, noćni rad i suspenzija, bolovanje, godišnji odmor i slično).

Za obračun i isplatu naknade plaće za obavljen prekovremeni i noćni rad, rad u dane sedmičnog odmora kod Uprave za inspekcijske poslove nije prezentirana adekvatna evidencija o obavljenom radu, niti su donosena rješenja o obračunu i isplati istih što je suprotno važećim zakonskim propisima (Zakon o radu, Zakon o državnoj službi u FBiH). Utvrđeno da je, sukladno županijskom zakonu, plaća za svibanj i august 2009. godine pojedinim inspektorima uvećana za 30% radi sudjelovanja u pojačanom nadzoru nad radom ugostiteljskih objekata, obzirom da su isti radili prekovremeno, noću i vikendom te ostvarili nadprosječne rezultate. Iz naprijed navedenog konstatiramo da je pogrešno primjenjen članak 12. federalne Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće, kojim je definirano da „državnom službeniku i namješteniku koji u toku kalendarske godine, u periodu od najmanje šest mjeseci neprekidno, po obimu i kvalitetu postiže nadprosječne rezultate u radu, u izvršavanju poslova na radnom mjestu na kojem je raspoređen, može se dodjeliti nagrada za rezultate rada“. Utvrđeno je da većina proračunskih korisnika nije izvršila godišnje ocjenjivanje državnih službenika i namještenika sukladno zakonskim propisima.

Skupština je 06.04.2009. godine donijela rješenje o utvrđivanju naknade za privremeno obavljanje poslova tajnika Skupštine u visini 50% plaće pomoćnika tajnika, a ministarstvo financija je 22.07.2009. godine također donijelo rješenje o privremenom obavljanju poslova po kojem se šefu računovodstva povećava plaća za 50% po osnovu privremenog obavljanja poslova pomoćnika ministra, za što isti nisu pribavili mišljenje Agencije za

državnu službu sukladno odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH, obzirom da navedeno nije propisano županijskim Zakonom.

Uvidom u dokumentaciju plaća pojedinih uposlenika Vlade Županije (Ured predsjednika i Stručna služba Vlade) utvrđeno je da se za radno mjesto vozača i referenta za protokol i osiguranje objekta vrši obračun i isplata dodatka na plaću od 20% . Za navedeno prezentirane su dvije Odluke Vlade iz rujna 2006. godine, ali isto nije regulirano Pravilnicima o plaćama i naknadama.

Kod Ministarstva unutarnjih poslova utvrđeno je da se u vrijeme suspenzije policijskim službenicima isplaćuje naknada plaće u visini 70% odnosno 85% od plaće sukladno Zakonu o policijskim službenicima Županije, dok se navedeno prema odredbama Zakona o policijskim službenicima FBiH isplaćuje u procentu od 55 % i 65 %.

Iz razloga što proračunski korisnici ne redovno izmiruju doprinose na i iz plaća utvrđeno je da isti ne podnose zahtjeve za refundaciju bolovanja preko 42 dana.

Obračun i isplatu naknade troškova uposlenih za prevoz na posao i sa posla proračunski korisnici vršili su samo na osnovu izjava uposlenih o broju pređenih kilometara ali nisu donosili rješenja za obračun i isplatu istih.

Poreze i doprinose na i iz plaća na isplaćene plaće potrebno je plaćati u rokovima sukladno zakonskim propisima, te redovno upućivati zahtjeve za refundaciju bolovanja preko 42 dana.

Program za obračun plata i naknada potrebno je uvezati sa ISFU sistemom (Oracle), što bi olakšalo knjiženje i moguće greške svelo na minimum, te u konačnici omogućilo evidentiranje svih naknada bruto plaća pojedinačno.

Prilikom obračuna dodataka na plaću kao što su prekovremeni rad, rad noću, rad subotom i nedjeljom i rad na dan državnog praznika potrebno je obezbjediti potrebnu dokumentaciju, a obračun i isplatu vršiti za rad u organima uprave na temelju rješenja rukovodioca. Vršiti godišnje ocjenjvanje rada državnih službenika i namještenika sukladno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Potrebno je poštivati odredbe Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće u dijelu obračuna i isplate nagrade za nadprosječne rezultate rada i donošenja rješenja za naknadu za prevoz na posao i sa posla.

Uskladiti propise i akte vezane za visinu naknade plaća za vrijeme suspenzije policijskih službenika sa važećim federalnim propisima.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 8.758.118 KM. U strukturi ovih troškova najveće učešće imaju ugovorene i druge posebne usluge sa 3.037.035 KM, zatim izdaci za tekuće održavanje sa 2.623.468 KM i izdaci za komunalne usluge 920.568 KM.

Izdaci za putne troškove ostvareni su u iznosu od 179.367 KM. Izvršen je uvid u dokumentaciju vezanu za navedene izdatke (Skupština, Vlada, Ministarstvo financija, MUP, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo prosvjete) i utvrđeno je da je određeni broj putnih naloga izdat nakon obavljenog putovanja, na pojedinim nalogima nije podnesno izvješće o obavljenom putovanju na osnovu čega bi se potvrdila svrha putovanja. Također, na pojedinim nalogima nije naveden datum podnošenja izvješća o obavljenom službenom putovanju niti je naveden datum obračuna putnih troškova na temelju čega bi se potvrdilo da je isto izvršeno u propisanom roku. U pojedinim slučajevima u okviru putnog naloga pravdali su se i troškovi reprezentacije za koje nije naznačen povod, a istovremeno je izvršena isplata dnevnica u punom iznosu. Naprijed navedeno ukazuje da se Odluka o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna u Županiji nije dosljedno primjenjivala.

Prilikom obračuna i isplate naknada za službena putovanja dosljedno primjenjivati Odluku o naknadama iz osnova materijalnih prava uposlenih kod korisnika proračuna Županije.

Izdaci za telefonske usluge iskazani su u iznosu 679.524 KM. Proračunski korisnici su na osnovu Odluke Vlade Županije o korištenju službenih mobilnih telefona donijeli rješenja kojima su utvrđena prava na uporabu službenih mobilnih telefona i mjesečni iznos do kojih se odobravaju navedeni troškovi. Propisano je tromjesečno praćenje navedenih izdataka, a u slučaju stvorenog prekoračenja isto se refundira iz plaće uposlenika. Vezano za navedene izdatke, utvrđeno je da Ministarstvo financija i MUP nisu poštivali navedena rješenja u dijelu refundiranja stvorenog prekoračenja, što je za posljedicu imalo da su navedeni troškovi stvarani veći od dozvoljenih.

Prilikom uporabe službenih mobilnih telefona dosljedno poštivati pisane procedure u dijelu refundacije stvorenog prekoračenja.

Na poziciji **izdataka za prijevoz i gorivo** ostvareno je 420.339 KM. Odlukom Vlade Županije o korištenju službenih vozila (iz 2007. godine) određeni su uvjeti i način korištenja službenih vozila, ali istom nije propisana kontrola korištenja vozila i utroška goriva od strane ovlaštenih osoba niti su proračunski korisnici donijeli interne akte za navedeno. Nisu utvrđeni Normativi utroška goriva po vozilu osim MUP-a i Uprave za inspeksijske poslove, kod kojih se vrši kontrola utroška goriva. Pojedini korisnici ne izdaju putne naloge za korištenje vozila, niti sačinjavaju mjesečna izvješća o utrošku goriva, tako da se ne može potvrditi da je uspostavljena kontrola korištenja vozila i utroška goriva.

Potrebno je donijeti pisane procedure kojima će definirati način i kontrola korištenja službenih vozila, utvrditi Normative utroška goriva po vozilu u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava za ove namjene.

Izdaci za tekuće održavanje (2.623.468 KM) najvećim dijelom iskazani su na poziciji Uprave za ceste u iznosu od 2.023.459 KM. Na osnovu prezentirane dokumentacije konstatirano je da se dio ovih izdataka (991.270 KM) odnosi na obveze nastale u 2008. godini, koje su u 2008. godini evidentirane na poziciji vremenskih razgraničenja. Posebno ističemo da su na poziciji tekućeg održavanja evidentirani i izvedeni radovi na rekonstrukciji i sanaciji cesta, a isti su trebali biti evidentirani na kapitalnim izdacima, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Na razini Županije nije uspostavljena evidencija (katastar) cesta za koje je Županija nadležna kako je propisano Zakonom o cestama FBiH.

Dio izdataka nastalih temeljem ispostavljenih situacija po osnovu redovnog i izvanrednog održavanja cesta za 2009. godinu u iznosu od 270.743 KM nije evidentiran na poziciji rashoda, odnosno u momentu kada je nastala obveza za plaćanje, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.

Odlukom Vlade od 26.03.2009. godine dana je suglasnost na Plan i program održavanja, izgradnje i rekonstrukcije cesta u 2009. godini kojim je planirana vrijednost radova u iznosu od 1.800.000 KM (za redovno ljetno i zimsko održavanje, izvanredno održavanje i ostali izdaci) za koje su u toku godine nakon provedenih postupaka nabavi zaključeni ugovori sa izabranim dobavljačima. Uvidom u odabrani uzorak utvrđeno je da je na poziciji tekućeg održavanja evidentiran iznos od 99.611 KM na osnovu ispostavljene situacije „Putovi“ d.o.o. Grude za izvedene asfalterske radove na lokalnom putu MZ Izbično zaseok „Solde“. Za navedeno je na temelju Okvirnog ugovora o izvođenju radova na izvanrednom održavanju cesta na području općine Široki Brijeg zaključen fazni ugovor 05.06.2009. godine u vrijednosti od 118.002 KM. S obzirom da se u navedenom slučaju radi o financiranju radova na cesti lokalne razine, navedeno je trebalo planirati i realizirati na poziciji kapitalnih prijenosa.

Kod **Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi** na poziciji tekućeg održavanja objekata iskazano je iznos od 40.841 KM, koji se odnosi na izvršene radove na objektu Doma u Sovićima (adaptacija krovništa zgrade za potrebe obiteljske ambulante), po ugovoru i anex ugovora iz 2008. godine koje je ministar zaključio sa građevinskom radnjom „Franjo Stipić“ u ukupnoj vrijednosti od 85.628 KM. Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi se potvrdila utemeljenost navedenog ulaganja, obzirom da se vršilo ulaganje u objekat koji nije u vlasništvu Županije i isto je trebalo biti evidentirano na poziciji kapitalnih prijenosa.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH a izdatke evidentirati na propisanim pozicijama.

Na razini Županije uspostaviti evidenciju (katastar) cesta koje su u nadležnosti Županije sukladno Zakonom o cestama.

U okviru **ugovorenih usluga** (3.037.035 KM) najznačajni su izdaci po osnovu ugovora o djelu (1.018.592 KM), naknade za rad u komisijama (263.279 KM), ostale nespomenute usluge (226.263 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (149.482 KM), usluge reprezentacije (169.474 KM).

Na poziciji izdataka **reprezentacije** najveći dio izdataka evidentiran je kod Ministarstva unutarnjih poslova (35.517 KM), Vlade Županije (30.755 KM), Ministarstva prosvjete (34.610 KM) i Ministarstva financija (23.378 KM). Na razini Županije kao, ni od strane proračunskih korisnika nisu donesene pisane procedure kojim bi se definirao način utroška sredstava reprezentacije kao i visina istih. Konstatiramo da se navedeni izdaci uglavnom odnose na evidentiranje ugostiteljskih usluga po ispostavljenim računima, koji većinom ne sadrže specifikaciju izvršenih usluga (Vlada, MUP i Ministarstvo prosvjete), niti je na istim sačinjena zabilješka o povodu nastanka ovih izdataka.

Predsjednik Vlade, Ministar financija i Ministar unutarnjih poslova imaju na raspolaganju Biznis Master Card po osnovu kojih nastali troškovi terete Proračun Županije, a da prethodno nije donesen pisani akt kojim bi se regulirao pravo i način korištenja iste. Karticama su se plaćali u najvećem dijelu troškovi reprezentacije i goriva.

Potrebno je donijeti pisane procedure vezano za korištenje sredstava reprezentacije kojim bi se definiralo pravo, način, visina i kontrola utroška ovih sredstava, a u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava za ove namjene. Pisanim aktom definirati pravo, način i uvjete raspolaganja Biznis Master Card.

Na poziciji **izdataka za specijalizaciju i školovanje** kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa evidentirane su isplate na ime pokrića troškova poslijediplomskog specijalističkog studija na fakultetima Sveučilišta u Mostaru (ukupno 8.500 KM za tri djelatnika), kao i troškovi polaganja pravosudnog ispita (880 KM) na temelju rješenja nadležnih osoba. Uvidom u sistematizaciju radnih mjesta i propisane uvjete obavljanje poslova djelatnika kojima su odobrena sredstva za stručno usavršavanje, utvrđeno je da zvanja za koje se isti educiraju nisu propisana Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji, te se iz tog razloga ne može potvrditi utemeljenost ovih izdataka. Također je utvrđeno da je na poziciji ostale stručne usluge evidentiran izdatak u iznosu od 9.000 KM na ime troškova prevoza Grudskih mažoretkinja na Europsko prvenstvo u Francusku.

Izdatke za stručno usavršavanje uposlenih odobravati samo za stjecanje zvanja na radnim mjestima na kojima su isti raspoređeni.

Izvršen je uvid u dokumentaciju vezano za stvorene **obveze po osnovu ugovora o djelu** kod Vlade, Ministarstva unutarnjih poslova, Županijskog tužiteljstva, Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi, Zavoda za javno zdravstvo, Ministarstva hrvatskih branitelja iz domovinskog rata, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa i Uprave za inspekcijske poslove.

Vlada Županije je po osnovu dva ugovora o djelu za 2009. godinu obračunala i uplatila naknadu za obavljanje poslova ministra u Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi. Također je, po ugovoru o djelu, izvršena isplata neto iznosa od 1.450 KM za obavljanje poslova privremenog ravnatelja Javne ustanove Razvojna agencija Županije, a vezano za registraciju i pribavljanje potrebnih dozvola za početak rada Agencije. Za dovršenje procesa privatizacije u DP „Famos TDV“ d.o.o. Ljubuški i DP „Agroprom“ d.d. Ljubuški Vlada je zaključila dva ugovora o djelu i obvezala se na isplatu mjesečne naknade od po 1.000 KM, te kao rok izvršenja posla odredila period od 01.09.2008. godine do 01.03.2009. godine.

Ministarstvo unutarnjih poslova je 10.09.2008. godine zaključilo ugovor o privremenom i povremenom obavljanju poslova kriminalističkog vještaka za daktiloskopiju, kao tekuće poslove vještačenja, i poslova stučne obuke dvoje djelatnika za poslove vještaka daktiloskopije. Navedeni ugovor zaključen je na period od šest mjeseci a mjesečna neto naknada po istom iznosi 1.500 KM.

Županijsko tužiteljstvo je sa djelatnikom Županijskog suda zaključilo ugovor o djelu za obavljanje poslova IT obuke osoblja Županijskog tužiteljstva.

Kod **Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi** na poziciji izdataka za usluge po osnovu ugovora o djelu evidentiran je iznos od 52.959 KM, po fakturama Institututa za medicinsko vještačenje iz 2008. godine, što potvrđuje da rashodi i izdaci nisu evidentirani u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala. Ministarstvo je zaključilo ugovor o djelu za obavljanje poslova implementacije projekta obiteljske medicine na razini primarne zdravstvene zaštite i izradu nacрта ugovora sa zdravstvenim djelatnicima u dogovoru sa povjerenstvom ispred Zavoda za zdravstveno osiguranje, kojim je određena naknada od 3.000 KM za obavljeni posao u periodu lipanj-kolovoz.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi i Ministarstvo hrvatskih branitelja iz domovinskog rata su za obavljanje poslova održavanja i grijanja prostorija sa istom osobom i za isti period (od 01.10.2008. do 01.05.2009. godine i 01.10.2009. do 01.05.2010. godine) zaključili su ugovore o djelu.

Ministarstvo hrvatskih branitelja je po ugovoru o obavljanju privremenog i povremenog posla izvršilo angažiranje osoba za obavljanje poslova stručnog saradnika za koordiniranje sa Institutom za medicinsko vještačenje, dok je Uprava za ceste isti zaključila za održavanje čistoće prostorija i inventara te pranje posuđa.

Zavod za javno zdravstvo sklopio je ugovore o djelu za izradu i izmjenu akata o utemeljenju Zavoda, usklađivanje Statuta Zavoda, izradu Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta, te tekuća pravna pitanja, kao i za obavljanje računovodstvenih poslova, izradu zahtjeva za izdavanje poreznih kartica i izradu zahtjeva za proračunskim sredstvima za 2010. godinu.

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa ugovore o djelu zaključivalo je za stručno sudjelovanje u izradi hrvatskog nastavnog plana i programa za devetogodišnje osnovno obrazovanje iz oblasti razredne nastave, za koordinaciju i nadzor nad provedbom i uvođenjem Nastavnog plana i programa za devetogodišnje osnovno obrazovanje na hrvatskom jeziku (700 KM mjesečno u toku cijele 2009. godine), pripremanje podataka i kontaktiranje sa srednjim školama i Uredom EU VET 3 programa u Sarajevu vezano za uvođenje pilot projekta po modularnom sustavu, za izvršavanje informativnih i poslova odnosa sa javnošću te uređivanje i održavanje web stranice Ministarstva, te za obavljanje ekonomskih i računovodstvenih poslova. Po ugovoru koji je zaključen 23.9.2008. godine, za uvođenje pilot projekta po modularnom sustavu, određen je rok obavljanja posla od 15.09.2008. do 15.11.2008. godine i iznos naknade od 2.600 KM, a po istom u 2009. godini izvršena je isplata dijela obveze od 1.300 KM. Na ovoj poziciji po Rješenju Ministarstva evidentiran je iznos od 1.250 KM, koji je isplaćen profesoru engleskog jezika za izvršenu obuku iz engleskog jezika.

Uprava za inspeksijske poslove ugovore o djelu zaključivala je sa tržišno-ugostiteljskim inspektorima općina i sanitarnim inspektorom općine za obavljanje redovnih inspeksijskih poslova u sastavu mješovitih timova.

Ministarstvo financija je za obavljanje poslova izrade DP obrazaca i obrade finansijske dokumentacije za knjiženje i unos podataka, po ugovoru o djelu od 31.12.2008. godine, angažiralo dva djelatnika Ministarstva. Navedenim ugovorima utvrđena je naknada od 1.000 KM i rok završetka posla 31.01.2009. godine.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju i iz naprijed navedenog može se konstatirati da su se ugovori o djelu i ugovori o obavljanju privremenih i povremenih poslova zaključivali i sa djelatnicima proračunskih korisnika, te za obavljanje redovnih poslova koji su utvrđeni pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta, što je suprotno zakonskim propisima. Timu za reviziju nije prezentirano niti jedno izvješće o obavljenom poslu po zaključenim ugovorima, te se nismo mogli uvjeriti da su navedeni poslovi zaista i obavljani.

Proračunski korisnici za poslove izvršene na temelju zaključenih ugovora o djelu i ugovora o privremenom i povremenom obavljanju poslova treba da osiguraju dokaz da je ugovoreni posao zaista i izvršen i da obezbijede izvještaj o izvršenom poslu.

Poduzeti potrebne aktivnosti kako se redovni poslovi sistematizirani Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta ne bi obavljali po ugovoru.

Rashode i izdatke potrebno je evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonom o proračunima u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna.

OŠ Ivana Mažuranić u Posušju na poziciji **izdaci za volonterski rad**, na temelju ugovora o pružanju usluga, evidentirala je obveze po fakturama za izvršene usluge čišćenja unutrašnjosti objekta poslije izvedenih građevinskih radova.

Za **isplate naknada za rad u povjerenstvima** Vlada je donijela Odluku o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Županije i rukovoditelja županijskih tijela državne službe a u veljači 2009. godine istu je izmijenila u dijelu određivanja visine naknade za rad radnih tijela. Revizija je provedena kod slijedećih proračunskih korisnika: Vlada, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo financija, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi, Ministarstvo hrvatskih branitelja i Uprava za inspekcijske poslove.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da su proračunski korisnici donijeli akt o imenovanju povjerenstva i akt o utvrđivanju visine naknade (mjesečno, po sjednici ili po kandidatu). Također je uočeno da za ove isplate proračunski korisnici sačinjavaju obrazac ZIRR-1B sa iskazanim oporezivim i neoporezivim iznosima, ali obzirom da se isplate vrše za više mjeseci, odnosno više kandidata, u postupku revizije nije prezentiran akt kojim je utvrđena visina naknade za svaku pojedinačnu isplatu (po povjerenstvu i periodu), niti izvješća o radu u povjerenstvu.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju i shodno navedenom ne može se potvrditi da su proračunski korisnici obezbijedili akt o vršenju pojedinačnih isplata naknada za rad članovima povjerenstava, da su izvršene isplate usklađene sa Odlukom Vlade o načinu osnivanja i utvrđivanju visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade Županije i rukovoditelja županijskih tijela državne službe, niti da su obezbijedene evidencije o izvršenim isplatama članovima povjerenstava.

Potrebno je da proračunski korisnici obezbijede evidencije o izvršenim isplatama članovima povjerenstava, u cilju praćenja istih, kako bi izvršene isplate bile u granicama limita određenih zakonskim propisima.

Potrebno je osigurati da članovi povjerenstva redovito podnose izvješće o radu, te zbog postupanja sukladno Odluci Vlade kojom je utvrđena visina naknade, potrebno je za pojedinačno izvršene isplate po povjerenstvu i periodu obezbijediti akt o utvrđivanju visine naknade.

4.5.3 Tekući prijenosi

Tekući prijenosi su planirani u iznosu od 17.423.100 KM, a realizirani su 18.323.915 KM. Razlika, odnosno više utrošena sredstva za prijenose u odnosu na planirana sredstva realizirana su sa pozicije tekuće zalihe (677.803 KM) i putem unutarnjih preraspodjela. Zakonom o izvršavanju Proračuna Županije za 2009. godinu je uređeno da resorna ministarstva ili druga nadležna tijela predlažu na usvajanje Vladi Županije programe utroška sredstava, kriterije za korištenje proračunskih sredstava za dodjelu i druge akte predviđene Zakonom.

U okviru tekućih prijenosa najveći iznos se odnosi na subvencije javnim preduzećima (7.209.211 KM), prijenose općinama (4.654.102 KM) i na isplatu sredstava pojedincima reguliranu zakonskim propisima, za koje je nadležno Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi (2.794.694 KM) i Ministarstvo hrvatskih branitelja iz domovinskog rata (839.541 KM). Izvršen je uvid u dio dokumentacije na osnovu kojih su realizirani prijenosi, a koji se odnose na Vladu Županije, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi, Ministarstvo hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa.

Kod **Vlade Županije**, na poziciji tekući prijenosi iskazan je iznos od 5.153.045 KM koji se najvećim dijelom odnose na prijenose: općinama 278.667 KM, mjesnim zajednicama 456.286 KM, visokom školstvu 1.176.400 KM, za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata 928.514 KM, za kulturu 44.358 KM, za šport 47.000 KM, ostalim zajedničkim institucijama od značaja 1.152.905 KM, Šumsko-gospodarskom društvu

Županije 58.263 KM, pojedincima 168.571 KM, neprofitnim organizacijama 656.974 KM i ostali grantovi-povrati 130.310 KM.

Tekući prijenosi općinama, mjesnim zajednicama, za kulturu i šport su realizirani na osnovu pojedinačnih zahtjeva korisnika, bez prethodno utvrđenih kriterija raspodjele, zbog čega se ne može potvrditi utemeljenost i opravdanost izbora korisnika prijenosa kao i visina dodijeljenih sredstava. Zaključcima Vlade nije utvrđena namjena korištenja sredstava niti obveza izvješćivanja korisnika o utrošku istih. Od navedenog iznosa prijenosa općinama, iznos od 100.000 KM se odnosi na doznaku Općini Posušje prema Zaključku Vlade od 30.03.2009. godine o odobravanju sredstava, u kojem nije utvrđena namjena korištenja sredstava. U zahtjevu Općine Posušje od 30.03.2009. godine navodi se da zbog brojnih financijskih poteškoća, Općina ne može izmiriti tekuće i dospjele kreditne obveze, kao niti okončati započete investicijske projekte vodoopskrbe za mjesnu zajednicu Vir. Iz prezentiranog Izvješća Općine o utrošku sredstava od 31.12.2009. godine, ne može se potvrditi da su sredstva utrošena sukladno navedenom zahtjevu. Na navedenoj poziciji evidentirana je i isplata 25.000 KM Udruzi za poticanje razvoja ruralnog područja mjesta Pregrade „Pješak“ za financijsku pomoć pri postavljanju rasvjete u Pregradu i isplata 33.630 KM Župi Presvetog Srca Isusova Studenti za financijsku pomoć pri izgradnji crkve Sv.Ane. Navodimo također da je jedan dio sredstava tekućih prijenosa općinama i mjesnim zajednicama doznačen direktno dobavljačima odnosno izvođačima radova, a ne podnosiocima zahtjeva.

Tekući prijenosi za kulturu i šport nisu bili planirani Proračunom Županije za 2009. godinu, a realizacija je izvršena iz sredstava drugih prijenosa bez relevantne dokumentacije.

Za **tekuće prijenose za ostale zajedničke institucije** iskazane u iznosu od 1.152.905 KM nisu prezentirani kriteriji na osnovu kojih je utvrđeno šta se podrazumijeva pod zajedničkim institucijama i koje su to zajedničke institucije, zatim nisu prezentirani kriteriji kao niti drugi akti na osnovu kojih su realizirani prijenosi, a koji su trebali biti utvrđeni sukladno članku 27. Zakona o izvršavanju Proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2009. godinu. Utvrđeno je da su na ovoj poziciji evidentirane isplate Nogometnom klubu Posušje (43.300 KM) i Nogometnom klubu Široki Brijeg (88.922 KM) prema zaključcima Vlade Županije o odobravanju financijske pomoći u kojima nije utvrđena namjena korištenja sredstava i obaveza izvješćivanje korisnika o utrošku istih. Na navedenoj poziciji iskazan je izdatak 41.200 KM prema Zaključku Vlade od 08.06.2007. godine o odobravanju sredstava u ukupnom iznosu od 329.600 KM Službi za zapošljavanje Županije za sufinanciranje obavljanja pripravničkog staža osoba sa VSS i VŠS na području Županije. Prema navedenom Zaključku sredstva su trebala biti isplaćena u osam jednakih rata u iznosu od 41.200 KM. Nije prezentirana dokumentacija koliko je ukupno sredstava isplaćeno Službi za zapošljavanje po navedenom Zaključku Vlade, tako da se ne može potvrditi navedeni izdatak. Dalje, kao primjer navodimo isplatu 40.000 KM poduzeću „Sep Nova“ d.o.o Posušje prema Zaključku Vlade od 17.04.2009. godine o odobravanju sredstava u iznosu od 50.000 KM na ime financijske pomoći. Prema usmenoj izjavi nadležne osobe, isplata je realizirana u iznosu manjem za 10.000 KM u odnosu na Zaključak Vlade, zbog nedostatka sredstava na ovoj poziciji, za što nam nije prezentirana dokumentacija. Poduzeće „Sep Nova“ d.o.o. Posušje je dostavilo zahtjev za pomoć 08.04.2009. godine, u kojem se navodi da su financijska sredstva neophodna za isplatu zaostale plaće uposlenicima, plaćanje čuvarske službe i reguliranje mirovinskog staža za djelatnike. Nije prezentirana dokumentacija da su sredstva utrošena za namjene navedene u zahtjevu poduzeća i koja bi potvrdila osnovanost financiranja ovoga poduzeća.

Sa navedene pozicije Zaključkom Vlade od 06.05.2009. godine odobrena su sredstva u iznosu od 23.400 KM „Autohercu“ d.o.o Grude za prijevoz učenika Srednje škole Antuna Branka Šimić Grude, a prema računu „Autohercu“ d.o.o Grude od 11.07.2008. godine za izvršene usluge prijevoza đaka u periodu studeni 2007. godine-lipanj 2008. godine na relaciji Srednja škola Grude-Sportska dvorana Grude. Također iz sredstava ovog prijenosa Agenciji za privatizaciju Županije doznačeno je 40.000 KM, prema zaključku Vlade od 19.06.2009. godine na ime financijske potpore, u kojem nije navedena namjena korištenja sredstava. U zahtjevu za sredstvima Agencije, navodi se, da je sukladno Zakonu o Agenciji za privatizaciju u Županiji Zapadnohercegovačkoj, propisano da se rad Agencije između ostalog financira iz Proračuna Županije. Međutim nije prezentirana dokumentacija od strane Vlade u kojem procentu i za koje namjene se iz Proračuna Županije financira rad Agencije, kao ni Izvješće Agencije o utrošku sredstava. Na navedenoj poziciji

evidentirana je i isplata od 240.000 KM Hercegovačkoj Radioteleviziji Mostar na ime finansijske pomoći prema pojedinačnim zaključcima Vlade, u kojima nije definirana namjena korištenja sredstava, niti je prezentirana dokumentacija o utrošku istih.

Revizijom je utvrđeno da je izvršena isplata 200.000 KM Franjevačkom samostanu Široki Brijeg prema Zaključku Vlade od 06.05.2009. godine na ime učešća u rješavanju stambenog pitanja stanara u zgradi Franjevačkog samostana na Brijegu, a prema zahtjevu Samostana od 05.05.2009. godine. **Prema prezentiranom Sporazumu zaključenim 30.03.1998. godine između Općine Široki Brijeg i Provincije Hercegovačkih franjevaca, općina Široki Brijeg se obvezala obešteti Provinciju za oduzete nekretnine, na način da će Provinciji za te nekretnine u vlasništvo ustupiti druge nekretnine iste površine i boniteta. Prema ovom Sporazumu, općina Široki Brijeg je preuzela nekretnine za potrebe podizanja zgrade Ministarstva pravosuđa i uprave te Zavoda za platni promet. Između Općine Široki Brijeg, Županije Zapadnohercegovačke, Provincije Hercegovačkih franjevaca i Franjevačkog samostana na Širokom Brijegu zaključen je Ugovor o preuzimanju ugovornih obaveza 23.10.2006. godine, prema kojem Županija u cijelosti preuzima obvezu općine Široki Brijeg za ispunjenje njene ugovorne obaveze prema Provinciji (odnosno Franjevačkom samostanu koji je preuzeo prava Provincije), čime je Općina istupila iz Sporazuma.** U Ugovoru je navedeno da prema nalazu vještaka građevinske struke vrijednost tih nekretnina iznosi 481.400 KM. Također je utvrđeno da će Županija, na ime obeštećenja, Franjevačkom samostanu u vlasništvo ustupiti četiri stana u stambenoj zgradi po sistemu „ključ u ruke“, koja vrijednost stanova će se utvrditi nakon izgradnje. **Iz prezentirane dokumentacije ne može se potvrditi osnovanost nastalog izdatka kao i evidentiranje na navedenoj poziciji tekućih prijenosa.**

Prema obrazloženju nadležnih navodi se „da se Franjevački samostan u Širokom Brijegu u više navrata obraćao Vladi Županije sa zahtjevom za pomoć za oslobađanje prostora u zgradi Franjevačkog samostana, koji koriste kao stanari prosvjetni djelatnici osnovnih i srednjih škola iz Širokog Brijega. U zahtjevima su isticali da im je na raspolaganju nedovoljan prostor za stanovanje, te da imaju potrebu i za druge sadržaje, pozivajući se na potpisani Ugovor sa Svetom stolicom. Razmatrajući zahtjev Samostana uzete su izjave stanara koji stanuju u navedenoj zgradi, te prikupljena ostala dokumentacija. Uvažavajući činjenicu da Zakon o restituciji na razini države nije donesen, a da Ugovor sa Svetom stolicom obvezuju, Vlada se odlučila za pomoć Samostanu kroz učešće u rješavanju stambenog pitanja stanara u zgradi Franjevačkoj samostana na Brijegu. U pripremi je Odluka i ugovor kojim će se navedeno pitanje cijelovito riješiti“.

Na poziciji ovih prijenosa nepravilno je iskazan iznos od 23.950 KM koji se odnosi na isplatu „Media MiX“ od 24.07.2009. godine za usluge PR-a i dizajna i nije mogla biti evidentirana na poziciji tekućih prijenosa već ugovorenih usluga.

Zbog navedenog ne možemo potvrditi opravdanost izbora korisnika navedenih tekućih prijenosa kao i visinu dodijeljenih sredstava po korisnicima (nije prezentiran zapisnik ili neki drugi dokument na osnovu kojeg bi se moglo utvrditi kako je izvršen odabir korisnika sredstava prijenosa i visina dodijeljenih sredstava po korisnicima). Uz to navodimo da su tekući prijenosi dodijeljivani na osnovu podnesenih zahtjeva korisnika. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da jedan dio sredstava ovog prijenosa doznačen direktno dobavljačima ili izvođačima radova, a ne podnosiocima zahtjeva. Također ističemo da su na navedenoj poziciji iskazani izdaci po raznim osnovama, a koji su mogli biti planirani i izvršeni sa pozicija ostalih prijenosa Vlade Županije.

Tekući prijenosi za visoko školstvo realizirani su u iznosu od 1.176.400 KM Sa korisnicima sredstava ovih prijenosa (Sveučilište Mostar i Studentski centar u Mostaru) nisu zaključeni ugovori kojim su trebale biti utvrđene obveze visokoškolskih ustanova prema Županiji, kao i način izvršenja finansijskih obveza. Shodno naprijed navedenom ne može se potvrditi opravdanost visine isplaćenih sredstava obzirom da i Odlukama Vlade Županije nije reguliran način financiranja broja studenata, cijena studija po školskoj godini, po studentu i po vrsti fakulteta za koju se studenti opredijele odnosno maksimalan broj studenata koji će se financirati iz Proračuna za jednu školsku godinu.

Tekući prijenosi za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata iskazani su u iznosu od 928.514 KM a odnose se na kapitalne izdatke osnovnih i srednjih škola sa područja Županije. Navedeni izdaci su nepravilno

knjigovodstveno evidentirani na poziciji tekućih prijenosa i isti su trebali biti planirani i iskazani na propisanim pozicijama kapitalnih izdataka škola, kako je propisano Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Evidentiranje navedene nabavke na pozicijama stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava kod škola vrši se po plaćanju faktura i okončanih situacija izvođača radova, što je imalo za posljedicu nepravilno obračunatu amortizaciju za rekonstrukciju i izgradnju školskih objekata u 2009. godini, koji su iskazani na poziciji Vlade. Na navedenoj poziciji iskazan je i izdatak 100.000 KM po osnovu avansne fakture od 08.06.2009. godine za nabavku materijala za izgradnju Prve osnovne škole u Širokom Brijegu. Zaključenim ugovorom sa poduzećem „Kror“ d.o.o Posušje od 02.06.2009. godine je ugovoren način plaćanja od 200 dana od dana ispostavljanja mjesečnih situacija, odnosno nije ugovoreno avansno plaćanje. Nije prezentirana dokumentacija da li su radovi okončani do kraja 2009. godine.

Tekući prijenosi pojedincima evidentirani su u iznosu od 168.571 KM. Prilikom realizacije ovih prijenosa nije poštivana Odluka o utvrđivanju kriterija za raspoređivanje sredstava Proračuna Županije namijenjenih za tekuće prijenose pojedincima i neprofitnim organizacijama od 13.12.2007. godine u dijelu visine dodijeljenih sredstava i primjene utvrđenih kriterija za dodjelu. Sredstva su dodijeljivana pojedincima u svrhe koje nisu utvrđene Odlukom Vlade (za sudjelovanje na „Melodijama Mostara“, pomoć pripravnici-ma-volonterima u Općinskom sudu Široki Brijeg i Ljubuški), zbog čega se ne može potvrditi opravdanost izbora korisnika ovih prijenosa kao i visina dodijeljenih sredstava po korisnicima.

Revidirani subjekti nisu izvješćivali Ministarstvo financija i Vladu Županije o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa, kako je propisano Zakonom o izvršavanju proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2009. godinu

Također, može se konstatirati da se dio tekućih prijenosa planira i izvršava sa pozicije Vlade Županije, kao što su na primjer tekući prijenosi za šport, za kulturu i prijenosi za visoko školstvo, a trebali bi se planirati i realizirati sa pozicije resornog ministarstva.

Potrebno je da se sredstva tekućih prijenosa realiziraju uz primjenu utvrđenih kriterija, odnosno da se donesu Programi utroška sredstava sa mjerljivim parametrima na temelju kojih će se odrediti visina sredstava tekućih prijenosa po korisnicima.

Zaključcima Vlade o odobravanju sredstava utvrditi namjenu korištenja sredstava te osigurati izvješćivanje korisnika o namjenskom utrošku istih.

Potrebno je regulirati način sufinansiranja visokog školstva i za iste utvrditi kriterije za financiranje (broj studenata, cijenu studija po studentu i školskoj godini, kao i financiranje određenih fakulteta).

Potrebno je da proračunski korisnici izvješćuju Ministarstvo financija i Vladu Županije o utrošenim sredstvima tekućih prijenosa sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna Županije Zapadnohercegovačke. Propisati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava i isti provoditi.

Tekuće transfere planirati i izvršavati sa pozicije resornog ministarstva, a ne Vlade Županije.

Zakonom o izvršenju proračuna za 2009. godinu utvrđeno je da će se sredstva **tekućih prijenosa za udruge i tekućih prijenosa za vjerske zajednice** koristiti prema aktima koje donosi Vlada na prijedlog resornih ministarstava ili drugih nadležnih tijela. Osim zaključaka, temeljem kojih su navedeni prijenosi realizirani sa pozicija Vlade, nije donesen drugi akt Vlade za korištenje navedenih sredstava. Samo na temelju zahtjeva dostavljenih od strane potencijalnih korisnika sredstava, tekući prijenosi za udruge ostvareni su u iznosu od 348.804 KM, a tekući prijenosi za vjerske zajednice u iznosu od 92.170 KM. Za prijenos navedenih sredstava Vlada nije propisala opće i posebne kriterije, koji bi služili za utvrđivanje programskih ciljeva i određivanje visine dodjeljenih sredstava. Također, nije donesen akt kojim bi se regulirao i propisao način utroška sredstava, obveza podnošenja izvješća o utrošku sredstava te način nadzora nad namjenskim utroškom istih. Utvrđeno je da su kao tekući prijenosi udrugama evidentirana i sredstva koja ne pripadaju navedenoj poziciji. Naime, zaključkom Vlade odobreno je izdvajanje sredstava IFC World Bank Group u iznosu od 35.000 EUR (68.454 KM) za implementaciju projekta regulatorne reforme na nivou Županije i općine Široki Brijeg.

Napominjemo da su tekući prijenosi za udruge iz sredstava tekuće pričuve realizirani u iznosu od 186.804 KM što čini 53,56 % ukupno realiziranih sredstava, a za 24.804 KM više je od proračunom odobrenih sredstava.

Za sredstva tekućih prijenosa za udruge i tekućih prijenosa za vjerske zajednice u cilju utvrđivanja programskih ciljeva i određivanja visine sredstava potrebno je propisati opće i posebne kriterije za dodjelu sredstava. Propisati način utroška sredstava, obvezu podnošenja izvješća o namjenskom utrošku istih, način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava, te regulirati isplate prema drugim županijama.

Kod **Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša** transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 52.900 KM. Vlada Županije je 18.05.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava „Transfer za zaštitu okoliša u Županiji“ utvrđenih Proračunom za 2009. godinu na poziciji Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša. Kriteriji utvrđeni Programom utroška sredstava su uopćeni i ne sadrže mjerljive parametre na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena, vrednovanje svrhe i cilja projekta. Zbog navedenog ne možemo potvrditi opravdanost izbora korisnika sredstava kao i visinu dodijeljenih sredstava po korisniku. Također ne može se potvrditi da je sukladno zaključenim ugovorima Ministarstvo izvršilo nadzor i provjeru nad namjenskim utroškom sredstava kao ni da su korisnici dostavili izvješća o utrošku sredstava.

Potrebno je prilikom raspodjele namjenskih sredstava Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša propisati kriterije sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena, vrednovanje svrhe i cilja programa. Vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava i sačinjavati zapisnike o izvršenom nadzoru.

Kod **Ministarstva gospodarstva** na poziciji podsticaja poljoprivrednoj proizvodnji iskazan je iznos od 7.183.411 KM. Revizijom je utvrđeno da se od navedenog iznosa 4.045.152 KM odnosi na podsticaj za poljoprivrednu i prehrambenu industriju prema Programu utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava za 2008. godinu i Naputku za ostvarenje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2008. godinu.

Naime, Vlada Županije je 03.02.2009. godine donijela Odluku o ostvarivanju novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za 2008. godinu, kojom je utvrđeno da će se za isplatu potpora iz 2008. godine osigurati sredstva u Proračunu za 2009. godinu. Nakon toga, Vlada je 17.03.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava „Tekući prijenosi za potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji utvrđenih Proračunom Županije za 2009. godinu sa kriterijima raspodjele sredstava za 2008. godinu“, kojom je dala suglasnost na Naputak za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2008. godinu. Programom je utvrđen ukupan iznos poticaja 4.000.000 KM za isplatu potpora realiziranih u periodu od 01.01.-31.12.2008. godine. Nadalje, Vlada je 18.05.2009. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava „Tekući prijenosi za potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji utvrđenih Proračunom za 2009. godinu sa kriterijima raspodjele sredstava za 2009. godinu“ kojom je dala suglasnost na Naputak za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za 2009. godinu.

Na ime subvencioniranja kamata po Programu utroška sredstava sa kriterijima raspodjele za 2008. godinu i 2009. godinu, utrošeno je ukupno 2.870.112 KM. Izvršen je uvid u određeni broj odluka ministra o odobravanju sredstava za subvencioniranje kamata, pri čemu je utvrđeno da je 02.04.2009. godine donesena Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava u iznosu od 1.200.000 KM (prema Naputku za 2008. godinu) i dana 09.07.2009. godine Odluka o izdvajanja sredstava 720.000 KM (prema Naputku za 2009. godinu) na račun Hypo Group Alpe Adria banke u svrhu subvencioniranja kamata na kredite u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji, koje je navedena banka potpisala sa društvom „Lijanovići“ d.o.o Široki Brijeg. Uz zahtjev „Lijanovići“ d.o.o Široki Brijeg dostavljena je specifikacija kamatnih listova po kreditima ovjerena od strane banke kao i ugovori o kreditu. **Iz prezentirane dokumentacije ne može se potvrditi da je subvencioniranje kamata izvršeno sukladno Naputku za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2008. godinu i Naputku za 2009. godinu, kojima je**

propisano da pravo na ostvarenje popore za subvencioniranje kamata na kredite u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji imaju korisnici čiji je kredit namijenjen za poljoprivrednu i prehrambenu proizvodnju. Naime, utvrđeno je da je dio dostavljenih ugovora o kreditu zaključen između poduzeća „MI Lijanovići d.o.o Široki Brijeg i Hypo Group Alpe Adria banke, kao i da je riječ o dugoročnim i kratkoročnim kreditima koje je korisnik kredita preuzeo za održavanje tekuće likvidnosti i ulaganja u obrtna sredstva i za koje se ne može se potvrditi da su namjenski utrošena za poljoprivrednu i prehrambenu proizvodnju. Također ne može se potvrditi da su navedenim subvencioniranjem kamata očuvana postojeća i otvorena nova radna mjesta, što je osnovna namjena ove vrste poticaja predviđena Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj.

Za subvencioniranje veterinarskih usluga prema Programu raspodjele sredstava za 2008. godinu isplaćeno je 778.873 KM od čega se 613.275 KM odnosi na subvencioniranje veterinarskih usluga koje je Mesna industrija „Farmer“ d.o.o Široki Brijeg, koristila od strane ovlaštenih veterinarskih organizacija. Sredstva su isplaćena Veterinarskom fakultetu Sarajevo 185.525 KM, Veterinarskom zavodu Mostar 233.708 KM, Veterinarskoj stanici d.o.o Mostar 133.766 KM i Mesnoj industriji „Farmer“ d.o.o Široki Brijeg 60.276 KM. **Ističemo da subvencioniranje veterinarskih usluga nije predviđeno Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj, tako da isti nije ni mogao biti utvrđen Napatkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2008. godinu. S obzirom na navedeno ne može se potvrditi opravdanost nastalog izdatka.**

Tijekom 2009. godine iz sredstava tekuće pričuve, na ime potpore projektima i nabavke poljoprivredne mehanizacije, izvršena je isplata 50.000 KM Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru i 40.000 KM DV „Valpovka“ d.o.o. za trgovinu i usluge Grude, u svrhu potpore Investicijskog projekta za proizvodnju i preradu ljekovitog bilja. Za navedene isplate ne može se potvrditi da su žurni i nepredviđeni izdaci i poticaji koji su se pojavili tijekom godine. **Navodimo da je isplata Agronomskom i prehrambeno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Mostaru u suprotnosti sa člankom 6. Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj, kojim je propisano da pravo na novčanu potporu imaju fizička i pravna lica koja imaju prebivalište ili sjedište na teritoriji Županije.**

Posebno ističemo da je Napatkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj i poljoprivrednoj proizvodnji utvrđeno da korisnici potpore mljekarskoj proizvodnji su pravne osobe iz Županije koje proizvode i pakuju sterilno mlijeko i isto plasiraju na tržište, čime su isti favorizirani u odnosu na male proizvođače mlijeka, koji prema navedenom Napatku nisu u mogućnosti ostvariti pravo na poticaje.

Iz sredstava podsticaja poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji, na temelju Odluke Vlade od 17.03.2009. godine izvršena je isplata 100.000 KM Udruzi za zaštitu i očuvanje izvornih pasmina domaćih životinja široki Brijeg za Projekt izgradnje edukacijskog centra i rezervata za zaštitu autohtonih pasmina domaćih životinja. Isplata sredstava za navedene namjene nije predviđena Programom utroška sredstava kao ni Napatkom za ostvarivanje novčanih potpora.

U okviru izdataka za potporu organiziranja poljoprivrednika, evidentirana je isplata u iznosu od 25.000 KM Udruzi poljoprivrednika u BiH-podružnica Županije Zapadnohercegovačke, prema Odluci ministra od 30.03.2009. godine kojom se odobrava nabavka računarske opreme, opremanje ureda, posjete poljoprivrednika sajmovima, a ne za namjene predviđene Napatkom za ostvarivanje novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji. Nije prezentirana dokumentacija o utrošku navedenih sredstava, tako da se ne može potvrditi nastali izdatak.

Na poziciji podsticaja poljoprivrednoj proizvodnji iskazan je iznos od 100.000 KM, na temelju Odluke Vlade od 22.07.2009. godine kojom se odobrava izdvajanje sredstava za izgradnju rasklopnog postrojenja „Knešpolje“ u Industrijskoj zoni Knešpolje, Široki Brijeg. Isplata sredstava je izvršena na račun poduzeća „Elcor“ d.o.o Grude, na temelju avansne fakture od 30.11.2009. godine. Nije ispostavljena faktura za izvršene usluge niti je prezentirano Izvješće o utrošku ovih sredstava.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo gospodarstva nije podnijelo Vladi Izvješće o utrošenim sredstvima potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2008. i 2009. godinu, kako je propisano odlukama Vlade o usvajanju Programa utroška sredstava.

Ministarstvo nije uspostavilo središnju bazu podataka o svim vrstama novčanih potpora i njihovima korisnicima, kako je propisano županijskim Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Potrebno je osigurati da se isplata novčanih poticaja u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji vrši u godini odnosno u periodu u kojem je potpora i ostvarena.

Osigurati dosljednu primjenu Programa utroška „Tekući prijenosi za potpore u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji“ u dijelu subvencioniranja kamata na kredite u poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji, na osnovu potpune i relevantne dokumentacije kao i isplate sredstava pričuve za žurne i nepredviđene izdatke koji se pojave tijekom proračunske godine.

Potrebno je Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji utvrditi samo vrste poticaja koje su predviđene Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj.

Osigurati dosljednu primjenu županijskog Zakona o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, kojim je propisano da pravo na novčanu potporu imaju fizička i pravna lica koja imaju prebivalište ili sjedište na teritoriji Županije Zapadnohercegovačke.

Uspostaviti centralnu bazu podataka o korisnicima i vrstama novčanih podrški, koje se dodjeljuju iz Proračuna Županije, u skladu sa županijskim Zakonom o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Vlada je 20.10.2009. godine donijela Odluku o odobravanju Programa utroška sredstava „Tekući prijenosi za objekte vodnog gospodarstva“ u iznosu od 89.400 KM. Programom nisu utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava, zbog čega ne možemo potvrditi opravdanost izbora korisnika kao i visinu dodijeljenih sredstava po korisnicima. Navedenim Programom utroška nije utvrđen nadzor nad realizacijom ovih sredstava niti je propisana obveza korisnicima da podnose izvješća o utrošku sredstava. Zaključenim ugovorima sa korisnicima sredstava propisano je da će Ministarstvo gospodarstva izvršiti kontrolu utroška, o čemu nije prezentirana dokumentacija.

Za realizaciju sredstava „Tekućih prijenosa za objekte vodnog gospodarstva“ utvrditi kriterije za dodjelu sredstava sa mjerljivim parametrima na osnovu kojih bi se mogla izvršiti ocjena i vrednovanje svrhe i cilja programa, osigurati izvješćivanje korisnika o utrošku sredstava i vršiti nadzor nad namjenskim utroškom istih.

Ministarstvo hrvatskih branitelja iz domovinskog rata transfer udrugama branitelja realiziralo je u iznosu od 249.998 KM. Ministarstvo nije ispoštovalo odredbe Zakona o izvršenju proračuna za 2009. godinu u dijelu donošenja prijedloga programa korištenja sredstava, utvrđivanja kriterija, te podnošenja izvješća o utrošenim sredstvima Vladi županije. Također je utvrđeno da neke udruge nisu podnijele izvješće o utrošku, niti je Ministarstvo pisanim aktom propisalo obvezu podnošenja izvješća o utrošku. Utvrđeno je da Ministarstvo ne provodi nadzor nad namjenskim utroškom sredstava. Obzirom na naprijed navedeno, a kako nije utvrđena namjena korištenja sredstava, ista su se temeljem zaključaka Ministarstva odobravalala za financiranje raznih potreba udruga, u obliku redovitog mjesečnog financiranja ili kao jednokratne potpore. Osim udrugama branitelja, sredstva su se odobravalala i nogometnim klubovima što je u nadležnosti Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa.

Za realizaciju sredstava za udruge branitelja potrebno je donijeti program utroška sredstava, propisati opće i posebne kriterije za dodjelu sredstava, propisati način utroška sredstava, obvezu podnošenja izvješća o namjenskom utrošku istih, regulirati način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava. Sredstva odobravati u okviru nadležnosti Ministarstva i Vladi podnositi izvješće o utrošku sredstava.

Zakonom o izvršenju proračuna za 2009. godinu regulirana je obveza **Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa** da donese prijedlog programa korištenja sredstava i obveza podnošenja izvješća o utrošenim sredstvima. Transfer sredstava za kulturu ostvaren je u iznosu od 65.303 KM a sredstava za šport u iznosu od 221.741 KM. Vlada je na prijedlog Ministarstva u srpnju 2008. godine donijela Odluku o kriterijima izbora i utvrđivanja programa javnih potreba i preraspodjeli sredstava u kulturi i Odluku o kriterijima za preraspodjelu sredstava za šport. Navedenim odlukama regulirano je objavljivanje javnog poziva za dodjelu sredstava, kriteriji raspodjele sredstava, oblasti koje se sufinansiraju, vrednovanje prijave, obveza podnošenja izvješća o utrošku sredstava, sankcije u slučaju nedostavljanja izvješća ili nenamjenskog utroška sredstava, te donošenje konačne odluke o programu utroška sredstava. Odredbe Zakona o izvršenju Proračuna i navedene odluke nisu dosljedno ispoštovane, obzirom da program utroška nije donesen, nije objavljen javni poziv za dostavljanje aplikacija, nisu korišteni kriteriji prilikom raspodjele sredstava niti je vršeno vrednovanje prijave. Većina korisnika sredstava nije dostavila izvješće o utrošku sredstava niti je Ministarstvo sačinilo izvješće o utrošku sredstava prema Vladi. Također je utvrđeno da nije propisan način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava. Temeljem rješenja ministra, a prema pojedinačnim zahtjevima potencijalnih korisnika, sredstva su se dodjeljivala na račune korisnika ili direktno na račune dobavljača od kojih su isti nabavljali opremu, odnosno čije su usluge koristili. Za određene isplate ne može se potvrditi pripadaju oblasti kulture (potpore mjesnoj zajednici za organiziranje proslave dana domovinske zahvalnosti, maturalne zabave, nabavka dječijih maturalnih odora, donacije Moto klubu za humanitarni program za djecu sa posebnim potrebama, fizičkim licima za kupnju glazbala, prijevoz učenika za smotru sveučilišta čiji je organizator Ministarstvo u suradnji sa Sveučilištem u Mostaru). Također, određene isplate evidentirane na poziciji prijenosa za šport, ne mogu se svrstati u navedeni transfer i neosnovano su uvećale ovu poziciju (prijevoz profesora radi sudjelovanja na seminaru za obuku profesora engleskog jezika, prijevoz veterana domovinskog rata na godišnjicu pada Vukovara, nabavka opreme školama, nabavka športske opreme za potrebe Županijskih igara, kao pomoć za izgradnju nogometnog igrališta). Samo na temelju zahtjeva boćarskog saveza Županije bez obezbjeđenja dokaza o iznosu kotizacije izvršena je isplata 11.250 KM za troškove kotizacije za boćarske klubove. Obzirom na navedeno ne možemo potvrditi da su sredstva namjenski utrošena, niti da je Ministarstvo provelo nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Ostale grantove pojedincima (sredstva za djecu sa posebnim potrebama) Ministarstvo prosvjete realiziralo je u iznosu od 79.660 KM. Zakonom o izvršenju proračuna za 2009. godinu propisano je da će se navedena sredstva koristiti prema Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju sa pozicija Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi. Istim je predviđeno da se sredstva za programe odgoja i naobrazbe za djecu sa teškoćama u razvoju osiguravaju u županijskom proračunu, te da će način raspolaganja sredstvima i mjerila za sufinansiranje propisati ministar. Navedeni propis o načinu raspolaganja sredstvima i mjerilima za sufinansiranje nije donesen, niti je propisan način obavljanja nadzora. Bez zaključivanja ugovora sa ustanovama u koje su smještena djeca sa posebnim potrebama, isplate su se vršile samo na temelju računa izdatih od strane istih.

Grantove neprofitnim organizacijama Ministarstvo prosvjete realiziralo je u iznosu od 126.546 KM, a isplate su samo na temelju proračunom odobrenih sredstava vršene knjižnicama, galerijama i KUD-ovima, te hrvatskoj franjevačkoj arheološkoj zbirci Sveti Stjepan prvomučenik Gorica. Vlada je na prijedlog resornog Ministarstva trebala donijeti program za korištenje ovih sredstava, dok je Ministarstvo trebalo utvrditi kriterije za korištenje sredstava, međutim utvrđeno je da isti nisu doneseni. Također, nije propisana obveza podnošenja izvješća od strane korisnika sredstava niti način obavljanja nadzora nad namjenskim utroškom istih, niti su Vladi dostavljana izvješća o utrošenim sredstvima. Obzirom na navedeno nismo se mogli uvjeriti da je raspodjela sredstava izvršena pravično i transparentno, niti možemo potvrditi način raspodjele ovih sredstava.

Prijenos sredstava za kulturu i šport potrebno je vršiti sukladno donesenim propisima, na temelju objavljenog javnog poziva za dostavljanje prijave, te uz poštovanje donesenih kriterija za raspodjelu sredstava izvršiti vrednovanje prijave i raspodjelu sredstava.

Za prijenos sredstava za djecu sa posebnim potrebama potrebno je propisati način raspolaganja sredstvima i utvrditi kriterije i mjerila za sufinansiranje, te ugovornim odnosom regulirati obvezu prema ustanovama i način sufinansiranja te propisati način obavljanja nadzora namjenskog utroška sredstava.

Za prijenos neprofitnim organizacijama potrebno je donijeti program za korištenje sredstava i utvrditi kriterije za raspodjelu istih.

Potrebno je da Ministarstvo prosvjete prilikom realizacije sredstava za kulturu i šport, pojedincima i neprofitnim organizacijama o utrošenim sredstvima izvjesti Vladu, od korisnika sredstava obezbijediti izvješće o namjenskom utrošku sredstava, te propiše način nadzora nad namjenskim utroškom sredstava i isti provodi.

Prema prezentiranom pregledu neizmirenih obveza **po osnovu izvršenja mjera pritvora** sačinjenog od strane Federalnog ministarstva pravde, stanje duga Županije na dan 31.12.2009. godine iznosi 339.480 KM, od kojih je u Glavnoj knjizi Riznice evidentirano samo 28.260 KM (obveze iz 2007. godine). Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, utvrđeno je da je od navedenog iznosa, 104.880 KM evidentirano na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda odnosno može se zaključiti da ovi troškovi nisu evidentirani u periodu u kojem je nastala obveza za plaćanje.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH i Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

Skupština Županije nije donijela Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kako je propisano člankom 173. federalnog Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Također nije donesen Program razvoja zaštite i spašavanja nije donesen ni Godišnji plan korištenja sredstava sukladno federalnoj Odluci o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Navedeni Plan korištenja sredstava se donosi za svaku kalendarsku godinu i sadrži sve zadatke koji se tijekom godine trebaju financirati i sve vrste i količine sredstava i opreme koja se treba nabaviti. Od strane Skupštine nije donesena ni Strategija razvoja regionalnih i lokalnih cesta (desetogodišnja), niti je Vlada donijela Srednjoročni program održavanja i zaštite, kao i Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta (četvorogodišnji), kako je propisano člancima 38- 40. Zakona o cestama FBiH.

Potrebno je da nadležne institucije donesu Program razvoja i Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća sukladno odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Sukladno Zakonu o cestama FBiH nadležne institucije trebaju da donesu Strategiju razvoja regionalnih i lokalnih cesta i Srednjoročni program održavanja i zaštite, kao i Program rekonstrukcije, izgradnje i obnove javnih cesta.

4.6 Nabave, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavama u BiH

Izdaci za nabavu stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 2.393.512 KM. Strukturu ovih izdataka čine: građevine (982.825 KM), oprema (736.834 KM), stalna sredstva u obliku prava (88.013 KM) i rekonstrukcija i investiciono održavanje (585.840 KM). Proračunski korisnici provodili su postupke javnih nabavi a da prethodno nisu donijeli plan nabave za 2009. godinu sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima svih predmeta nabave.

Od ukupno iskazanih izdataka za **nabavu građevina** najveći dio se odnosi na Vladu Županije (762.500 KM) i Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata (168.055 KM).

Na poziciji nabave građevina kod **Vlade Županije** evidentirani su slijedeći izdaci:

- 262.500 KM se odnosi na nastavak financiranja nabave poslovnog prostora u Širokom Brijegu (za potrebe smještaja Uprave za inspeksijske poslove i Zavoda za pružanje pravne pomoći) po zaključenom Ugovoru

o kupoprodaji nekretnine (04.06.2008.godine) između Županije (koju po ovlaštenju zastupa predsjednik Vlade) i Unicredit Bank d.d Mostar. Navedeni ugovor zaključen je temeljem Odluke Vlade Županije od 18.04.2008. godine, kojim je definirana cijena predmetne nekretnine u iznosu od 350.000 KM sa plaćanjem u 12 jednakih mjesečnih rata (počev od 01.06.2008. godine do 01.05.2009. godine), koje su i isplaćene sukladno ugovoru.

- 500.000 KM se odnosi na evidentiranje dijela ugovorene obveze na ime kupovine deset stanova u stambeno-poslovnom objektu od privatnog građevinskog poduzetnika, koji će se koristiti za zamjenu stanova koji se nalaze u zgradi stare Osnovne škole u Posušju, a koji su potrebni za proširenje kapaciteta Gimnazije fra Grge Martića i Srednje strukovne škole u Posušju. Vlada Županije je 31.12.2008. godine donijela Odluku o odobravanju kupnje stanova, temeljem koje je 15.01.2009. godine između Županije, stanara (od kojih se otkupljuju stanovi te vrši zamjena za iste) i privatnog poduzetnika (investitora) zaključen Ugovor o prodaji stanova u izgradnji i predugovor za sklapanje ugovora o zamjeni stanova. Navedenim ugovorom je definirana ukupna prodajna cijena 1.145.850 KM, od čega se na Županiju odnosi 1.043.800 KM (dok razliku plaćaju stanari). Ugovoreno je plaćanje putem Banke i to 600.000 KM tijekom 2009. godine (6 rata po 100.000 KM do 31.08.2009. godine), a 443.800 KM do 31.01.2010. godine. Ovdje ističemo da je Općina Posušje tek 06.04.2009. godine donijela Odluku kojom je utvrđeno da je od javnog interesa proširenje Gimnazije i Srednje strukovne škole, a 24.04.2009. godine je između Županije i Općine zaključen Sporazum o financiranju dogradnje i proširenja objekata za potrebe Gimnazije i Srednje strukovne škole u Posušju, kojim je utvrđeno da će se iz Proračuna Županije osigurati sredstava u iznosu od 1.043.800 KM (cjelokupan ugovoreni iznos za kupovinu stanova). Navedenim Sporazumom je definirano da će se nakon sticanja vlasništva nad predmetnim nekretninama zaključiti poseban ugovor između Županije i Općine vezano za financiranje dogradnje i proširenja objekata i uređenja izgrađenih prostora u svrhu redovite djelatnosti škole.

Za nabavku navedenih nekretnina nisu prezentirane Odluke Skupštine Županije o nabavi istih što nije sukladno članku 115. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH i članku 103. Zakona o organizaciji organa uprave u Županiji, kojima je definirano da o nabavi nepokretnih stvari potrebnih za rad organa uprave i upravnih organizacija, koja se odnose na građevinsko i drugo zemljište, službene zgrade i prostorije i druge nepokretne stvari potrebne za rad i smještaj tih organa i organizacija, odlučuje Skupština Županije na prijedlog Vlade Županije.

Kod **Ministarstva branitelja** evidentiran je iznos od 45.922 KM koji se odnosi na nastavak radova na izgradnji zgrade branitelja u Posušju. Za navedeno je 2005. godine zaključen ugovor i aneks ugovora u vrijednosti od 1.131.311 KM, dok je na Okončanom obračunu izvršenih radova navedena vrijednost u iznosu od 1.221.516 KM. Nije prezentiran Anex ugovora za iznos 90.205 KM koji predstavlja razliku više izvršenih radova u odnosu na ugovorene.

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa je za nabavku školskog namještaja za učionice osnovnih škola Županije (70.164 KM) provelo konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda bez dodatnog obavještenja u Službenom glasniku BiH što nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH, kojim je definirano da se za nabavke roba čija je procijenjena vrijednost jednaka ili iznad 50.000 KM primjenjuje otvoreni postupak.

Na poziciji **nabava studija izvodljivosti i projektne dokumentacije** kod **Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša** iskazano je 88.013 KM a odnosi se na evidentiranje prve privremene situacije ispostavljenе 26.11.2008. godine od Urbane Tehnike d.o.o. Zagreb temeljem zaključenog ugovora 10.11.2008. godine za izradu Prostornog plana Županije i Prostornih planova općina: Široki Brijeg, Ljubuški, Grude i Posušje. Navedeni ugovor je zaključen između Ministarstva i Konzorcija u sastavu Urbane tehnike d.o.o. Zagreb, IGH Mostar, Građevinski fakultet Mostar i UTBH Čitluk u vrijednosti od 538.200 KM, sa rokom izvođenja radova od 20+4 mjeseca počevši od dana izrade Programa i plana aktivnosti na izradi projekta. Navedeni Program i plan aktivnosti nije prezentiran iako je sukladno članku 3. Ugovora izvođač bio u obavezi da predloži isti. Iz naprijed navedenog može se zaključiti da navedeni izdatak nije evidentiran u periodu u kojem je nastala obveza za plaćanje, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH

Za nabavu nepokretnih stvari potrebnih za rad i smještaj organa uprave i upravnih organizacija, osigurati odluke Skupština Županije, sukladno Zakonu o organizaciji organa uprave u FBiH i Zakonu o oraganizaciji organa uprave u Županiji.

Potrebno je da proračunski korisnici donose Plan nabavki roba, usluga i radova sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima predmeta nabave. Dosljedno poštivati odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom odabira postupka nabavi sukladno procijenjenoj vrijednosti predmetne nabave. Osigurati dosljednu primjenu odredbi zaključenih ugovora, a za dodatne i nepredviđene radove zaključivati aneks ugovora.

Rashode i izdatke evidentirati u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH.

4.7 Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2009. godine

Odlukom ministra financija od 28.02.2010. godine usvojeni su zapisnici povjerenstava za popis za 2009. godinu. Prezentirano je Izvješće Središnjeg povjerenstva za popis za 2009. godinu iz kojeg se ne može potvrditi da je izvršeno usklađivanje stanja sredstava i izvora sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi Riznice sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Naime, u Izvješću nije dat uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava, obveza i potraživanja. Uvidom u u pojedinačna Izvješća za popis (Vlada, Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, Ministarstvo unutarnjih poslova, Srednja škola „Antun Branko Šimić“ Grude, Prva osnovna škola „Široki Brijeg“), utvrđeno je da su popisna povjerenstva preuzimala stanja obveza iz knjigovodstvenih evidencija, odnosno nije izvršen fizički popis istih. Tako npr. navodimo da je Odlukom Predsjednika Vlade od 18.01.2010. godine usvojen Zapisnik Povjerenstva za popis osnovnih sredstava, novčanih sredstava i obveza, kojim nisu obuhvaćene obveze, a iste su u bruto bilanci iskazane u iznosu od 9.573.446 KM.

U pojedinačnim izvješćima popisnih povjerenstava (osim Ministarstva unutarnjih poslova), utvrđeno je da nisu data pojedinačna obrazloženja prijedloga za rashodovanje stalnih sredstava. Utvrđeno je da je izvršeno isknjižavanje predloženih sredstava za rashod kod svih proračunskih korisnika, a da prethodno nisu formirana povjerenstva za postupanje sa rashodovanim sredstvima (koja će predložiti fizičko uništenje stalnih sredstava, donaciju ili prodaju istih).

Potrebno je popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine, potraživanja i obveza Županije, te uskladići stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom, sukladno članku 22. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 69. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

4.8 Tekuća pričuva

Sredstva tekuće pričuve (člankom 14. Zakona o izvršenju Proračuna Županije za 2009. godinu: tekuća zaliha) utvrđena su Rebalansom Proračuna Županije za 2009. godinu u iznosu od 1.100.000 KM. Prema Izvješću o izvršenju Proračuna Županije, tekuća pričuva je iskazana 1.029.652 KM, od čega se na tekuću pričuvu Vlade odnosi 810.019 KM, predsjednika Vlade 84.775 KM i ministra financija 134.858 KM

Na razini Županije nisu doneseni kriteriji za uporabu sredstava tekuće pričuve sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2009. godinu. Odluke o uporabi sredstava tekuće pričuve donosila je Vlada Županije uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva financija u pogledu raspoloživih sredstava tekuće pričuve.

Konstatirano je da su se, između ostalog, sredstva tekuće pričuve koristila za: financiranje izdataka tekućeg održavanja Uprave za ceste (244.000 KM), nabavku opreme za osnovnu školu (37.830 KM), pozajmicu Rudnicima boksita d.o.o. Široki Brijeg (50.000 KM), Ministarstvu hrvatskih branitelja iz domovinskog rata za tekuće prijenose braniteljima (200.000 KM), za povrat pogrešno ili više uplaćenih

sredstva (130.000 KM). Izvršen je prijenos sredstava tekuće pričuve za različite namjene prema zahtjevima pojedinaca koji su upućeni Predsjedniku Vlade Županije i ministru financija i realizirani su po rješenjima istih, što ukazuje da se sredstva tekuće pričuve nisu koristila za žurne i nepredviđene izdatke koji se pojave tijekom proračunske godine, kako je regulirano Zakonom o proračunima u FBiH i Zakonom o izvršavanju proračuna Županije Zapadnohercegovačke za 2009. godinu.

Odlukama Vlade kojim su odobrena sredstva iz tekuće pričuve nije regulirana obveza izvješćivanja korisnika sredstava o namjenskom utrošku istih.

Potrebno je donijeti kriterije za uporabu sredstava tekuće pričuve i ista koristiti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršavanju Proračuna Zapadnohercegovačke Županije. Odlukama o korištenju sredstava tekuće pričuve utvrditi korisnicima obvezu podnošenja izvješća o utrošku istih.

4.9 Financijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidiranim financijskim izvješćima o izvršenju Proračuna za 2009. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Proračuna za 2009 godinu	Ostvareno u 2008 godini	Ostvareno u 2009 godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
A. Prihodi, primici (I)		63.368.711	66.609.481	60.003.220	94,67
I Prihodi, primici i grantovi (1+2)		63.368.711	66.609.481	60.003.220	94,67
1.	Prihodi	62.668.711	64.914.883	59.651.449	95,18
2.	Potpore-tekući grantovi	700.000	1.694.598	351.771	50,25
B Rashodi, izdaci, financiranje (1+2+3)		72.887.371	69.791.681	73.265.531	100,51
1.	Tekući rashodi	70.393.321	66.470.249	70.757.661	100,52
2.	Kapitalni izdaci	2.390.050	3.201.432	2.404.212	100,59
3.	Pozajmljivanje i učešće u dionicama	104.000	120.000	103.658	99,67
C. Višak prihoda nad rashodima			-		
D. Višak rashoda nad prihodima (B-I)		9.518.660	3.182.200	13.262.311	139,33

Županija je u 2009. godini iskazala višak rashoda nad prihodima u iznosu od 13.262.311 KM. Dio ostvarenog viška rashoda nad prihodima je pokriven iz sredstava Međunarodnog monetarnog fonda u iznosu od 2.700.000 KM. Akumulirani višak rashoda nad prihodima iskazan u financijskom iskazu „konsolidirana bilanca stanja“ na dan 31.12.2009. godine iznosio je 27.852.136 KM. Pored iskazanog viška rashoda nad prihodima u glavnoj bilančnoj evidenciji, napominjemo da je u vanbilančnoj evidenciji iskazan iznos od 8.114.608 KM, koji se odnosi na neizmirene obveze za doprinose za zdravstvo i zapošljavanje vezano za obračunate i isplaćene plaće iz ranijih godina.

Posebno ističemo da je na poziciji rashoda i izdataka evidentiran iznos od 3.324.340 KM, koji se odnosi na izdatke nastale u 2008. godini, dok je iznos od 429.350 KM stvorenih troškova iz 2008. godine evidentiran na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda, odnosno isti nisu evidentirani u periodu kada su i nastali, što je suprotno načelu modificiranog nastanka događaja. Za ukupan iznos navedenih troškova (3.753.690 KM) nije bilo raspoloživih sredstava u odobrenom Proračunu Županije za 2008. godinu. Evidentirana razgraničenja se odnose na izdatke Vlade Županije, od čega se 104.880 KM odnosi na obveze prema Federalnom ministarstvu pravde za izvršenje mjera pritvora, a iznos od 266.200 KM na obveze prema županijskom Zavodu za zapošljavanje za sufinanciranje pripravnika. Iz navedenog proizilazi da rashodi nisu evidentirani u onom periodu kada je obveza za plaćanje nastala kako je regulirano člankom 59. Zakona o proračunima u FBiH, čime su narušena računovodstvena načela: tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti.

Obzirom na visinu ostvarenog deficita, visinu iskazanog kumulativnog viška rashoda nad prihodima, kao i obveza evidentiranih na vanbilančnim evidencijama i razgraničenim rashodima, koji ukupno iznose više od 50 % ostvarenih prihoda za 2009. godinu, postavlja se pitanje nepravovremenog pokretanja aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda, kao i pokrivanja deficita kako je propisano važećom zakonskom regulativom.

Potrebno je u narednom periodu u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda pravovremeno izvršiti uravnoteženje istih sa rashodima, kao i donijeti plan pokrića deficita sukladno važećim zakonskim propisima.

4.10 Novčana sredstva

Novčana sredstva na Jedinstvenom računu Riznice sa stanjem na dan 31.12.2009. godine iznose 737.784 KM od čega se sredstva na žiro računima odnosi 712.804 KM, akreditive 13.059 KM i na blagajne 11.921 KM.

4.11 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja za robe i usluge, u konsolidiranim finansijskim izvješćima evidentirana su u iznosu od 552.795 KM, od čega se na potraživanja od pravnih lica odnosi 313.819 KM a na ostala 238.976 KM. Ostala potraživanja se najvećim dijelom odnose na potraživanje od Agencije za privatizaciju Županije u iznosu od 153.658 KM i potraživanje po datoj pozajmici Rudniku boksita d.o.o Široki Brijeg u iznosu od 70.000 KM.

Tijekom 2009. godine na osnovu zaključaka Vlade Županije Agenciji za privatizaciju odobrena je pozajmica u ukupnom iznosu od 53.658 KM, s tim da za iznos od 15.000 KM, Vlada nije zaključila Ugovor o zajmu sa Agencijom za privatizaciju Županije. Prema prezentiranoj dokumentaciji, date pozajmice nisu vraćene u rokovima utvrđenim pojedinačnim ugovorima. Također, utvrđeno je da zaključenim ugovorom o pozajmici na iznos od 50.000 KM sa Rudnicima boksita d.o.o Široki Brijeg nije utvrđen rok povrata, a ista nije do 31.12.2009. godine vraćena.

4.12 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze na dan 31.12.2009. godine, iskazane su ukupnom iznosu od 29.376.756 KM, od čega se na: obveze prema dobavljačima odnosi 8.375.897 KM, obveze za poreze i doprinose na plaće 15.719.522 KM (obrazloženje dato je u točki 4.5.1 Izvješća) i kratkoročno razgraničene rashode 429.350 KM (obrazloženje dato je u točki 4.9 Izvješća).

Napominjemo da je tijekom 2009. godine došlo do značajnog povećanja kratkoročnih obveza u iznosu od 8.410.868 KM u odnosu na stanje 31.12.2008. godine.

4.13 Dugoročne obveze

Dugoročne obveze, na dan 31.12.2009. godine, iskazane su u iznosu od 5.385.778 KM, od čega se na obveze prema dugororočnim kreditima odnosi 5.308.647 KM i obveze po leasingu za nabavku opreme u iznosu od 77.132 KM.

5. KOMENTAR

U dostavljenom roku Vlada Zapadnohercegovačke županije dopisom broj: 01-1031-1/10 od 05.07.2010. godine je dostavila očitovanje na Nacrt Izvješća o reviziji finansijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije za 2009. godinu u čijem prilogu su dostavljena i očitovanja Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva unutarnjih poslova i Uprave za inspeksijske poslove.

U očitovanju Ministarstva financija dana je primjedba vezano za uvećanje plaće šefu računovodstva po osnovu rješenja o obavljanju poslova pomoćnika ministra, bez pribavljenog mišljenja Agencije za državnu službu, pozivajući se da je isto sukladno Zakonu o državnim službenicima u tijelima državne službe u Županiji Zapadnohercegovačkoj. Obzirom da je Zakonom o državnoj službi u FBiH regulirano da se odredbe ovog Zakona primjenjuju i na državne službenike u organima državne uprave Federacije, kantona, općina i gradova smatramo da, na nivou Županije, nije

bilo potrebno donositi Zakon koji tretira ovu oblast, a kada je već donesen „u najmanju ruku“ isti je trebao biti usaglašen sa federalnim Zakonom.

Vezano za primjedbe date od strane Ministarstva gospodarstva navodimo da je tačno da su sredstva subvencioniranja kamata za kredite u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji doznačena na račun banke Hypo Alpe Adria Bank. Korisnik poticaja subvencioniranja kamata je „Lijanovići“ d.o.o. Široki Brijeg, a prezentirani su i ugovori o kreditu sa Bankom koje je zaključilo poduzeće „MI Lijanovići“ d.o.o. Široki Brijeg (koji nije ni podnio zahtjev za navedeni poticaj), tako da se ne može potvrditi koji iznosi kredita se odnose na potpore za subvencioniranje kamata za kredite koje je ostvario „Lijanovići“ d.o.o. Široki Brijeg. Kada je u pitanju subvencioniranje veterinarskih usluga istina je da su iste previdene Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2008. godinu, iako iste nisu propisane Zakonom o novčanoj potpori u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji u Županiji Zapadnohercegovačkoj. Imajući u vidu da se Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji bliže propisuju opći i posebni uvjeti koji moraju ispuniti fizičke i pravne osobe za ostvarenje prava na novčanu potporu, uređuje postupak za njeno ostvarenje, propisuje potrebna dokumentacija, način isplate i ostalo, istim se ne mogu uvoditi „nove“ vrste poticaja. Također ističemo da se sredstva tekuće pričuve odobravaju samo za žurne i nepredviđene izdatke, a ne za namjene koje se mogu predvijeti prilikom usvajanja programa utroška sredstava tekućih prijenosa i naputaka za realiziranje istih.

Dalje se u primjedbama na Nacrt Izvješća navodi se „da sve Odluke koje Vlada donese naknadno po pitanju raspodjele sredstava u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji postoju automatizmom dijelovi Programa jer Vlada uvijek može donijeti takvu odluku ako je to potrebno“. Iz prezentirane dokumentacije smo utvrdili da izdaci odobreni navedenim odlukama Vlade se ne odnose na primarnu poljoprivrednu i prehrambenu proizvodnju, isti nisu mogli biti sastvani dio Programa, niti su mogli biti isplaćeni sa ove pozicije.

Naputkom za ostvarivanje novčanih potpora u primarnoj poljoprivrednoj i prehrambenoj proizvodnji za 2009. godinu utvrđeno je da su korisnici potpore mljekarskoj proizvodnji pravna lica koja proizvode i pakuju sterilno mlijeko i isto plasiraju na tržište. Ovdje nije u pitanju samo proizvodnja već i pakovanje mlijeka.

Još jednom navodimo da je člankom 3. Zakona o proračunima u FBiH regulirano da se izrada i izvršavanje Proračuna zasniva na načelu zakonitosti, efikasnosti, ekonomičnosti i transparentnosti, tako da se prilikom donošenja programa, naputaka i odluka mora voditi računa o navedenim načelima, što se u potpunosti nije moglo potvrditi iz prezentirane dokumentacije.

Ostale primjedbe i obrazloženja data na Nacrt Izvješća su razmotrene i one koje smo smatrali opravdanim i za koje je dostavljena dokumentacija inkorporirane su u Konačno Izvješće o reviziji finansijskih izvješća za 2009. godinu.

Rukovodioc Sektora za finansijsku reviziju:

Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Voda tima:

Dijana Šutalo, dipl. oec.

Član tima:

Anisa Prasko, dipl. oec.

Član tima:

Vildana Šahbegović, dipl.oec.